Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Česká zemědělská univerzita v Praze

Revitalizace zahrady loveckého zámečku Bažantnice u Loukova s ohledem na genia loci

Bakalářská práce

Kateřina Tomsová

Zahradní a krajinářská architektura

doc. acad. soch. Aleš Hnízdil

© 2020 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Revitalizace zahrady loveckého zámečku Bažantnice u Loukova s ohledem na genia loci" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce, panu doc. akad. soch. Aleši Hnízdilovi za konzultace, ochotu a připomínky, které mě posouvaly dále. Dále děkuji Ing. arch. Tomášovi Tomsovi za odborné konzultace a mé rodině za podporu.

Revitalizace zahrady loveckého zámečku Bažantnice u Loukova s ohledem na genia loci

Souhrn

V této práci, která má formu projektu, je pojednáno o revitalizaci loveckého zámečku Bažantnice u Loukova s ohledem na genia loci.

V části literární rešerše se práce zabývá historií navrhovaného prostoru. Dále se práce věnuje širším historickým souvislostem a to šlechtickými rody, které prostor vlastnily a jejich prací s krajinou v té době. Další kapitoly pojednávají o historii obor jako takových, o jejich významu v dané době, estetickému působení v krajině a o stavbách, které k oborám a bažantnicím náležely.

Následující část práce je věnována přírodním podmínkám širšího konceptu. Zásadní je prostor Českého ráje, do kterého území spadá. Jeho geologické podloží, přírodní podmínky a význam z hlediska krajinného rázu. Na tuto část navazuje pojednání, které popisuje současný stav přírodních podmínek Bažantnice, k čemuž náleží i botanický průzkum.

Dále se rešerše věnuje tématu krajiny a krajinné paměti. Podrobněji je popsáno místo, identifikace s ním a genius loci.

Druhá část bakalářské práce je praktická ve formě projektu, který řeší přilehlý prostor zámečku jako místo pro pěstování a odpočinek. Koncept navazuje na historické užívání místa jako zahrady.

Součástí je dendrologický průzkum, výkresy návrhu – půdorys, řezy, pohledy a celkový pohled, ekonomické zhodnocení ve formě rozpočtu, sortiment navrhovaných rostlin a výsadbové plány.

Klíčová slova: zahrada, krajina, genius loci, rostliny, historie, klasicismus, projekt

The revitalization of garden of a hunting lodge Bažantnice u Loukova with looking up to genius loci

Summary

The subject of this thesis which is made in the form of a project is the revitalization of Bažantnice hunting lodge's garden with a regard to local genius loci.

The thesis is divided into several parts. First is a literary research which deals with the history of the place and noble families who founded and owned the place and their work with the landscape. The history of importance and aesthetic effect of parks or forests designed in history as game reserves are also described in terms of its impact on the landscape.

Next section is dedicated to specific landscape conditions in a broader context of protected landscape area of Bohemia Paradise. The geological subsoil, local natural specifics and significances in terms of landscape character are described. This part is followed by a chapter that summarizes the current state of natural conditions in Bažantnice, which includes botanical research.

Practical part of this thesis is the project whose aim is to present the revitalization of Bažantnice hunting lodge's garden based in its original purpose as a garden for growing plants and resting. This section also presents the dendrological survey and recovery plan which includes designs, recovery budget, selection of plants and planting plans.

Keywords: garden, landscape, genius loci, plants, history, classicism, project

Úvod 1
Cíle práce 2
Historie prostoru 3
1.1 Rostliny areálu v minulém století 7
Širší historické souvislosti 7
1.2 Obory a Bažantnice z historického hlediska 7
1.2.1 Budovy obor 9
1.3 Významné vládnoucí rody v lokalitě a jejich práce s krajinou 9
1.3.1 Vartenberkové 9
1.3.2 Valdštejnové 10
1.3.3 Rod Rohanů 11
Širší vztahy 13
1.4 CHKO Český ráj 13
1.4.1 Kulturně historický vývoj krajiny 13
1.4.2 Krajina Českého ráje 14
1.4.3 Geopark UNESCO 14
1.4.4 Klimatické podmínky 15
1.4.5 Flóra Českého ráje 16
1.5 Přírodní podmínky navrhovaného území 16
1.5.1 Přirozená potenciální vegetace 17
1.6 Aktuální stav Přírodní rezervace Bažantnice u Loukova 17
1.6.1 Zjištěné rostliny navrhovaného území dle botanického průzkumu z roku 2015 19
Širší kontexty - krajina a místo 22
1.7 Krajina 22
1.7.1 Krajinná paměť 22
1.8 Co je to místo a jak ho lze charakterizovat? 23

1.9 Identifikace 24
1.10 Genius loci 24
1.10.1 Základní archetypy přírodní a umělé krajiny a jejího ducha dle Christiana Norberg – Schulze 25
1.11 Kulturní krajina 26
Zhodnocení podkladových údajů 27
Vlastní projekt 28
1.12 Průvodní zpráva 28
1.12.1 Identifikační údaje 28
1.12.2 Účel užívání prostoru 28
1.13 Dendrologická inventarizace 28
1.14 Návrh kácení 31
1.15 Koncept návrhu 32
1.16 Rostlinný sortiment 43
1.16.1 Sortiment navrhovaných dřevin 46
1.16.2 Sortiment rostlin – záhon u zídky, stín/polostín 47
1.16.3 Sortiment rostlin – jarní efekt 48
1.16.4 Sortiment - záhony před domem 49
1.16.5 Sortiment trvalek k zeleninovým záhonům 50
1.17 Výsadbové plány 51
1.17.1 Dřeviny 51
1.17.2 Výsadbový plán trvalky - za zámečkem 52
1.17.3 Výsadbový plán – jarní efekt u posezení 53
1.17.4 Výsadbový plán – trvalkové záhony před zámečkem 54
1.17.5 Výsadbový plán – trvalky u zeleninových záhonů, nad druhou terasou 55
1.18 Ekonomické zhodnocení ve formě rozpočtu 56

Diskuze 61

Závěr.....63

Zdroje 64

Úvod

Jsou místa, která jsou na první pohled spjata z historií i přírodou. Mezi taková místa patří i Bažantnice u Loukova, prostor vytvořený v 16. století pro honitbu a chov bažantů. Jejími majiteli se postupně staly tři významné rody v Čechách. Objekt připadl v minulém století státu a po revoluci byl navrácen původním majitelům v havarijním stavu.

Místo je mimo historie významné i z hlediska botanického. Les, patřící k areálu, byl vyhlášen v roce 2000 přírodní rezervací a dle botanického průzkumu z roku 2015 se zde nachází více než tisíce rostlin áronu plamatého (*Arum maculatum*), který patří mezi druhy chráněné státem (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015).

Dnes je zde snaha místo zachránit před úplným rozkladem a prostor je postupně opravován a revitalizován se snahou neponičit historické rozvržení místa, budov a zahrad, stejně jako vyzdvihnout a zachovat genia loci.

Genius loci (duch místa) je termín používaný pro pojmenování určitého rysu místa, toho, co je pro dané místo charakteristické, a s čím se člověk identifikuje. Vnímáme ho tím silněji, čím více je ovlivněn lidským faktorem. Je to tedy jakýsi vnímatelný kontext prostoru daný souhrnem materiálního a nemateriálního prostředí, historií místa, atmosférických jevů apod. (Valena 2014).

Poznat hodnotné rysy místa je nesmírně důležité. Identita místa je podstatná pro vytvoření vztahu s místem, pro vytvoření jedinečnosti a odlišnosti od jiných, nepoznaných míst. Je dobré to brát jako výchozí bod pro další práci s prostorem (Ashworth & Graham 2005).

Cíle práce

V textové části práce je popsána historie prostoru a jeho majitelů, historií obor a bažantnic a dále také přírodním podmínkám Českého ráje, místa samotného a nadále fenoménu krajiny a genia loci. Cílem bylo vytvořit rešerši, která rozebere tato témata a pomůže k pochopení souvislostí, které zasahovaly a zasahují do vybraného prostoru.

Jaké jsou historické atributy tohoto místa, jaké rostliny zde rostly a jak se prostor používal je důležité pro vlastní koncept a návrh prostoru, stejně jako je důležité znát přírodní prostředí daného místa. Cílem bylo i kladení důrazu na téma krajiny jako takové a pochopením aspektů genia loci, místa, krajinné paměti apod.

Cílem praktické části je navázat na projekt Ing. arch. Tomáše Tomsy a v projektu se držet poznatků z teoretické části. Finálním cílem je vytvořit funkční ale i esteticky vhodný projekt prostoru pro setkávání a odpočívání ale i pro pěstování plodin na vyvýšených záhonech.

Historie prostoru

Bažantnice se nachází mezi obcí Loukov a obcí Svijany ve Středočeském kraji, cca 13 km od Mnichova Hradiště.

Kromě pár zmínek v historické kronice obce Svijan, neexistuje příliš pramenů či literatury, proto bylo čerpáno zejména z osobních deníků pamětníků. Zejména z textů řídícího učitele Václava Větvičky a jeho dcery Vlasty Bayerové, Větvičkové. Nadále z výpovědi její dcery Dr. Evy Tomsové (rozené Bayerové), která se zde narodila.

Bažantnice u Loukova byla postavena za Jaroslava z Vartenberka r. 1578. Prostor pro honitbu spadal pod obec Svijany. V roce 1621 připadla obec Valdštejnům. A roku 1820 kupuje panství rohanský kníže Karel Alain, který ho připojil k Sychrovu. Dle Svijanské kroniky zde byla dobrá honitba. Bydlel zde rohanský podkoní Gerke (Bayerová 1990).

Původní budova fořtovny byla dřevěného charakteru, po vyhoření (r. 1836) byla budova postavena z pískovce v klasicistním stylu (Prouskova kronika obce Svijany). Od Svijan k Bažantnici byla kolem cesty lipová alej, která byla nahrazena ovocnými stromy - jabloněmi a hrušněmi (Bayerová 1990).

Z důvodu pozemkové reformy z roku 1919 o Bažantnici Rohanové přišli a byla v ní zřízena kancelář na parcelaci majetkových reforem.

1924 pozemek kupuje Václav Větvička, dostává ho ale s podmínkou, že zde povede výzkumnou meteorologickou stanici a včelařské středisko. Bylo zde pětatřicet úlů (Tomsová, 2018) situovaných pod zámečkem v zahradě. K loveckému zámečku patřila stodola a dvě budovy, které byly pronajímané (Větvička 1992). Nadále k nim přiléhala zahrada s medonosnými dřevinami, dvě pole, ovocný sad a les, který byl oplocen (Bayerová, 1990). Bydlely zde dohromady čtyři rodiny (Tomsová 2018). Topilo se dřevem z lesa, elektřina nebyla zavedena, svítilo se lampami, voda byla ze studny a občas jí nebylo dostatek a muselo se chodit do lesa k jímce s konvemi.

Po smrti Václava Větvičky byl areál rozdělen na pětiny mezi potomky, od nich je získala Eva Tomsová. (Tomsová 2018).

Bažantnice byla rodině zabavena 12. 6. 1959 dle zákona 46/1948 Sb. Nemovitost nebyla proplacena a během státní správy podlehla zkáze (Bayerová 1990).

V rámci restitucí byla Bažantnice navrácena 29. října 1993.

Budova loveckého zámečku je od 16. 12. 1992 prohlášena kulturní památkou Ministerstvem kultury. Po zřícení střechy se však již jednalo jen o zříceninu původní stavby. Chátrání nadále pokračovalo, neboť nebylo zajištěno zdivo (Památkový katalog 2015).

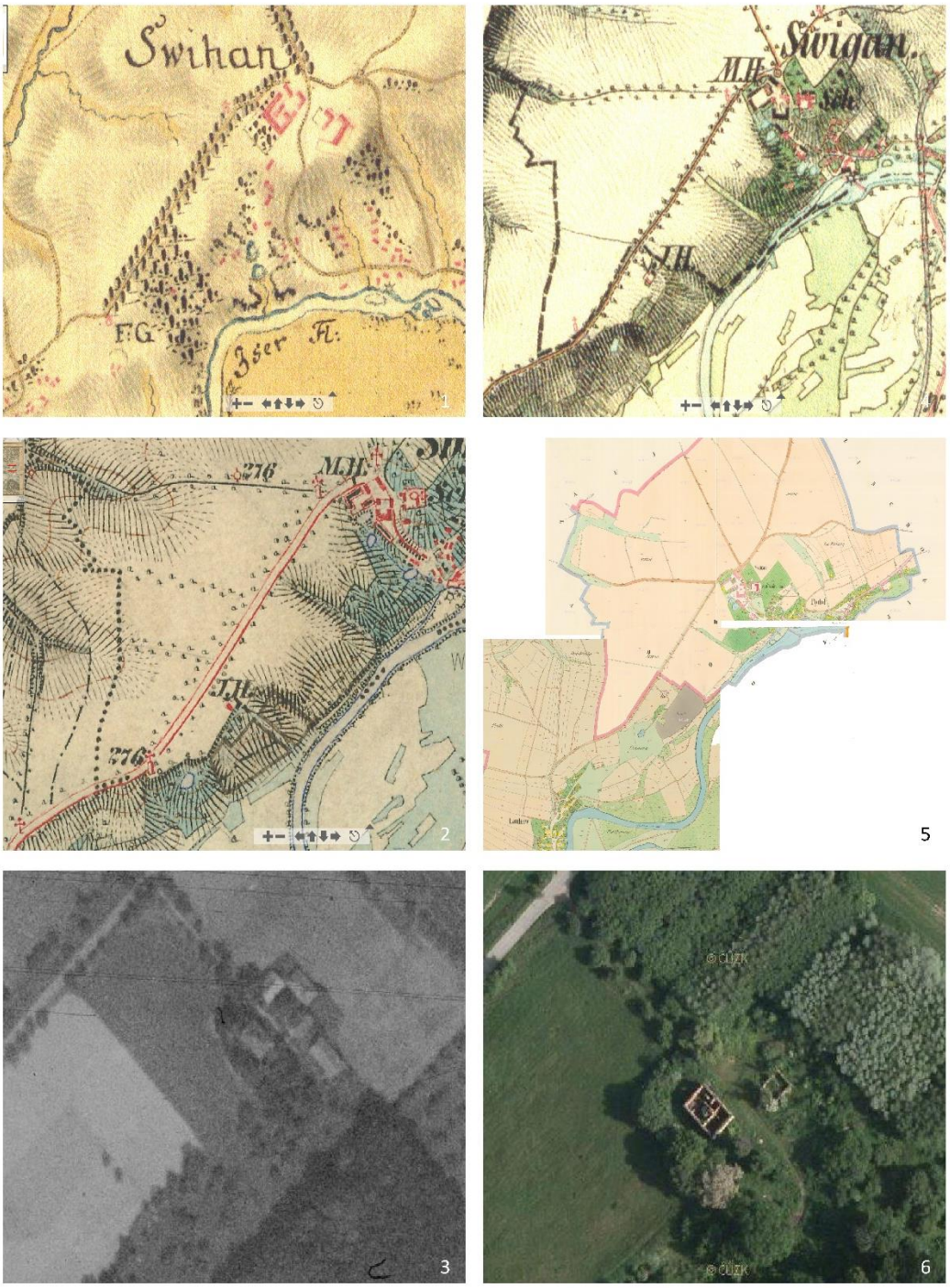

1 I. vojenské mapování
2 III. vojenské mapování
3 letecká mapa 1952
4 II. vojenské mapování
5 císařské povinné otisky
6 letecká mapa 2013

Obr. č. 1 – mapové podklady, https://geoportal.gov.cz/web/guest/uvod

1 dobový obraz
2 po navrácení před rokem 2000
3 vytvoření okružní cesty lesem

4 historická fotografie, rok neznámý
5 rok 2000
6 vybírání bahna z jezírka, 2000

Obr. č. 2 – historické fotografie, rodinný archiv

1 pohled na příjezdovou cestu
2 pohled na zámeček
3 torzo stoleté hrušně
4 pohled od příjezdové cesty
5 boží muka za lesem
6 pohled na cestu od Loukova

Obr. č. 3 – fotodokumentace prostoru

1.1 Rostliny areálu v minulém století

Zejména kvůli včelstvům zde byly medonosné rostliny. Hlavní budova byla lemována bezy (*Sambucus nigra*), akáty (*Robinia pseudoaccacia*), šeříky (*Syringa vulgaris*), vajgéliemi (*Weigela sp.*) a květinovými záhony. Byly zde celkem čtyři zahrady, kde se pěstovala zelenina a květiny. Celému komplexu dominoval vzrostlý smrk (*Picea abies*), který byl nahrazen jedlí ojíněnou (*Abies concolor*) na druhé straně budovy.

V ovocném sadu se pěstovaly zejména hrušně, jabloně, broskvoně, u budov hroznové víno. Nalezen byl dokument v deníku Václava Větvičky, kde je přesně vyjmenován počet dřevin. Slív zde bylo 18 (z toho 14 planých), ořešáky dva, troje třešně, hrušní dvacet stromů a jabloňových stromů dokonce 127. Volně v trávníku rostly sněženky (*Galanthus nivalis*), plicníky (*Pulmonaria officinalis*) (Vetvička 1992).

Širší historické souvislosti

1.2 Obory a Bažantnice z historického hlediska

Obory můžeme definovat jako oplocené prostory pro chov zvěře, ale i jako jakési první zoologické zahrady a krajinářské parky.

Obory vznikaly již ve starověkém Říme, kde se chovaly různé druhy zvířat v oplocených „okrasných zahradách“, o kterých psal např. Marcus Terentuis Varro (Tuma et al. 2014). Dle Wolf, R et al. (1976) jsou obory známe i od Karla Velikého, kdy byly pod hrady vytvářeny ohrady se zvěří pro doby hladu. U nás jsou z dob Přemyslovců (13. století), kdy byly hony brány jako společenská událost (Tuma et al. 2014). Jejich zakládání bylo ovlivněno hlavně křižáckými výpravami. Za nejstarší oboru můžeme považovat Královskou oboru Stromovka z doby Přemysla Otakara II. K oplocenému lesu vždy patřila budova, která vycházela z italských a francouzských stylů (Tuma et al. 2014). Pro jejich budování byla často použita i půda poddaných a rušily se i celé vesnice (Wolf, R et al. 1976). Nejnákladnější položkou bylo oplocení, používaly se místní materiály – dřevo a kamení. Součástí obor byla vodní plocha i ovocné stromy, jejichž plody sloužily jako krmení pro zvěř i pro panský stůl (Wolf, R et al. 1976). V 15. století se naháněli jeleni z okolních lesů a chovali se v příkopě pod Pražským hradem za Karla IV. Bažanti se u nás pěstovali za vlády Lucemburků, přivezeni byli z Francie a chováni byli ve voliérách (Wolf, R et al. 1976).

Na území frýdlantského vévodství vlastnil Albrecht z Valdštejna mnoho obor, kromě Valdické i obory u Kosti, Liberce a mnoho menších. Významné byly také četné bažantnice a vlčí obory pro odchyt a hubení vlků. Valdštejn bral obornictví spíše pragmaticky jakožto zásobárnu zvěřiny apod. než pro honitby a společenský status (Uličný et al. 2017).

Největší rozmach obor byl mezi 15. – 18. stoletím, kdy byly obory pro šlechtu předmětem sociálního statusu, prestiže a reprezentace (Wolf, R et al. 1976). Obora přestávala být vnímána jen jako prostor pro zvěř, ale již i z estetického hlediska. Les byl pro člověka inspirací pro uměleckou tvorbu, začal vnímat přírodní krásu, a vznikal i pocit, že v lese je člověk nejblíže přírodě. Nešlo již tedy jen o lov ale i o potěšení z něj a z přírodního prostředí (Wolf, R et al. 1976).

Následkem toho byly obory přetvářeny a využívány i jako krajinářské parky – vznikaly sítě cest, místa pro odpočinek aj. Zejména v období baroka bylo dbáno na jejich estetické působení. Cesty byly komponovány tak, aby vznikaly průhledy a cesty do hvězdovitých tvarů. Dík tomu byl prostor rozdělen na malé „divoké" části (Wolf, R et al. 1976). Šlechtická sídla byla propojená s okolní krajinou alejemi, s vilami, loveckými zámečky, parky a právě i s oborami. Vše vycházelo ze stylu Andrého le Nôtre. Lov měl v době Albrechta z Valdštejna přísná pravidla. V klasicismu začíná převládat návrat k přírodě, a přirozenosti, i proto byly důležité dendrologické znalosti. Začínají i jakési první známky ochrany přírody – například pro kácení musel být dán souhlas od šlechty (Tuma et al. 2014). Charakteristické byla volná skladba dřevin – např. lze vidět v Kačině nebo Žehušické oboře, kde je kromě souvislých porostů dbáno na solitérní stromy a aleje lip, jírovců a dubů (Wolf, R et al. 1976). Naopak divoká zvěř mizí z volné přírody za ploty obor, v zájmu tehdejšího zemědělství i lesnictví. V roce 1877 u nás bylo dokonce 317 obor (Wolf, R et al. 1976).

Bažantnice byla taktéž nazývána oborou a patřily k šlechtickým sídlům již od renesance. První doložená zmínka je z roku 1697. Bažanti byli jako součást obor (Wolf, R et al. 1976), nebo vznikaly samostatné bažantí domky (Tuma et al. 2014).

Chovala se spárkatá zvěř, králíci, v 15. století přibyl daněk, později muflon jelínek sita a i černá zvěř (Tuma et al. 2014).

Ve 19. a 20. století obory začínají ztrácet svou chovnou funkci a stávají se součástí krajinářských parků například na Mladoboleslavsku. Dochází ale k výstavbě nových obor v Jizerských horách (Tuma et al. 1976). Za II. Světové války bylo mnohým oborám zničen plot a tím došlo k úniku zvěře, naopak za socialismu docházelo k jejich opětovnému používání (Wolf, R et al. 1976).

1.2.1 Budovy obor

V 16. století vznikají letohrádky (Kratochvíle), lovecké letohrádky s nepravidelně uspořádaným hospodářstvím. Půdorys letohrádky nejčastěji obdélníkového tvaru s navazujícími křídly (Červený Dvůr) či lodžie (Jičín), otevřená budova s loubím (Wolf, R et al. 1976). Baroko představovalo rozkvět, budovy byly honosné, pavilónového typu, který byl reprezentační stavbou a kolem sebe měl další budovy komponované například do kruhu. Dalším typem je maison de pleisance, což byla menší stavba pro občasný pobyt šlechty. Hlavní budova (corps – de – logis) se hlavním sálem (Veltrusy – okrouhlý půdorys). Další charakteristikou je court de honneur (čestný dvůr), což je volné prostranství mezi křídly budov (Wolf, R et al. 1976)

Prostšími stavbami je například gloriet, altán či besídka, který byl v křížení cest v lese (Wolf et al. 1976).

1.3 Významné vládnoucí rody v lokalitě a jejich práce s krajinou

1.3.1 Vartenberkové

Vartenberkové pocházejí z rodu Markvarticů z doby vlády Přemyslovců. Jejich počátky jsou silně spjaty s městem Stráž pod Ralskem, kde zakladatelé postavili hrad (Panošková 2017).

1.3.1.1 Markvartici

Panský rod, který můžeme datovat do období 12. století, kdy komoří krále Vladislava II. Markvart vlastnil území na severu Čech. Svoje jmění získal rod patrně za služby králi. Celkově se podíleli na vládnutí na vysokých postech v době knížectví. Období, které úplně nebylo zdárné, bylo za vlády krále Přemysla Otakara II., ke kterému nechovali sympatie.

Po bitvě na Moravském poli se jejich prestiž opět pozvedá a jejich rod se rozvětvuje. Vznikaly také četné hrady např. Valdštejn, Rotštejn, Zvířetice apod. Od počátku 13. století pak můžeme sledovat rod Vartenberků počínajícím Markvartem z Března a jeho synem (Panošková 2017).

1.3.1.2 Vartenberkové

Dějiny tohoto rodu tedy můžeme vystopovat až k Markvartovi. Co se týče genealogické linie, jsou zde historické nepřesnosti, neboť tradice dávat synům stejná jména po otci ztíží identifikaci a přesné určení historie (Panošková 2017).

Pošlost Rohozecká – Adam z Vartenberka byl účasten Stavovské vzpoury načež mu byl zabaven Dub, Rohozec a Malá Skála, Turnov i Frýdštejn. Podržel si pouze Zvířetice a Mnichovo Hradiště, které zanechal králi. Díky tomu dostal zpět původní panství. Jeho synové si je rozdělili. Jaroslav z Vartenberka obdržel Svijany (Otto 1880).

1.3.2 Valdštejnové

Významnou postavou byl Albrecht z Valdštejna, který byl během Stavovské vzpoury roku 1618 na straně Ferdinanda a z jeho výhry profitoval. Byl jmenován guvernérem Čech, načež nakoupil 60 statků po poražených pánech. Vlastnil celé severovýchodní Čechy.

1.3.2.1 Komponovaná krajina Jičínska

Ve venkovské krajině je velice výrazné a působivé baroko. Je doplněna o boží muka a kapličky, kopce baroko zdůrazňuje kostely a kaplemi, vesnice a okolí alejemi, rybníky apod. Scenérie jsou spojeny průhledy, matematicky rozvržené a s křesťanskou symbolikou (Votrubová 2009).

V této oblasti můžeme nalézt dvě architektonické kompozice – na severovýchodní straně Jičínska zahradu Albrechta z Valdštejna a zahradu Františka Josefa Šlika na jihu (Votrubová 2009).

Albrecht z Valdštejna začal svou vizi vytvářet pomocí architektů G. Battisty Pieroniho, A. Spezzy a N. Sebregondiho. Hlavní sedmi kilometrová osa vede přes Velíš, Jičín k vesnici Valdice. Propojuje sedm významných míst – hrad Velíš, jičínská palác s kostelem, který byl hlavním centrem, Valdickou bránu, zebínský letohrádek, mauzoleum aj. Základem kompozice je i monumentální čtyřřadá lipová alej, kterou původně tvořilo 1152 lip (*Tilia cordata*). Alej měla tři cesty – prostřední pro vozy a dvě boční patrně pro pěší (Votrubová 2009). Krajní řada lip je posunuta o půl sponu. Tato alej je nejstarší dochovanou jak pro území Čech, tak i pro Rakousko a Německo. Takovéto rozsáhlé aleje byly pro dřívější období takřka nepoužívaným krajinným prvkem. Středem kompozice je Valdická brána ve městě (Uličný et al. 2017).

Roku 1600 byla založena u lodžie rozsáhlá obora, ke které náležely i rybníky, louky a pole. Albrecht z Valdštejna ji však nechal celou přebudovat a vytvořil zde sídlo svého letního letohrádku. Areál je komponován do tvaru U. Sala terena v lodžii se otvírá do tří stran a je základem osy terasovitého parku (Votrubová 2009).

1.3.3 Rod Rohanů

Rohanové patří mezi jedny z největších evropských šlechtických rodů a patrně jsou jedním z prvních nezávislých rodů ve francouzské Bretani. Jeho počátky jsou již ze 12. století (Encyclopaedia Britannica 2020). Mnoho členů rodu sehrálo důležité úlohy na francouzském královském dvoře a jejich význam je i díky spjatosti s dalšími významnými rody jako např. s Bourbony a Savojskými (Kašičková 2015).

Zakladatelem byl patrně hrabě Guéthénoc, podle jména jeho syna bylo pojmenováno první rodové sídlo Josselin (Trykarová 2015). Prvním nositelem jména Rohan byl však Alan I. z Rohanu a jeho jméno je odvozeno od města Rohan u řeky Oust (Kašičková 2015). Během staleté války byla tato země územím bojů mezi Anglií a Francií (Provenio 2020), kde se rod aktivně angažoval diplomaticky i vojensky, čímž si získal dobré jméno u bretaňského vévody (Kašičková 2015).

Dle Provenio (2020) vévodství v 16. století přešlo pod nadvládu Francie díky sňatku francouzského krále Karla VII. a Annou, která byla dědičkou Bretaně, čímž jejich společenská prestiž ještě stoupla. Ale nejen díky sňatkům, nýbrž hlavně díky službám králi. Ve druhé polovině 16. století byl rod povýšen do knížecího stavu (titul „princes de naissance“ a o „princes par définition d´état“ – princové rodu královského a princové modré krve) králem Karlem IX. (Kašičková 2015).

Za Velké francouzské revoluce Rohanové emigrovali (Rakousko, Čechy) a sehráli důležitou roli ve službách Anglie a Rakouska z hlediska royalistické kontrarevoluce (Provenio 2020).

1.3.3.1 Sychrov

Na místě dnešního Sychrova byla vesnice Svojkov (doložení z roku 1367), ke které přiléhal dvůr Mikuláše z Lažan. Po něm vlastnil území král Zikmund a od roku 1548 Kyjové, kterým byl majetek zkonfiskován a připadl Albrechtu z Valdštejna (Kašičková 2015).

Karel Alain Gabriel z Rohanu (1764 – 1836) se po emigraci usadil v Čechách a byl přijat mezi českou šlechtu císařem Františkem I. tzn. inkolátem, díky kterému se stal občanem. V roce 1820 zakoupil od Ferdinanda z Valdštejna zchátralý barokní zámek Sychrov, který byl přestavěn dle návrhů architekta Bernarda Gruebera na reprezentační empírové sídlo (Tregl & Weiss 2008). V roce přikoupil k panství ještě Malý Rohozec a panství Lomnici. Celkový komplex majetku zahrnoval oblasti Pojizeří, Českého ráje, Jablonecka, Podkrkonošší, Jablonecka a další. Jeho synovec Kamil z Rohanu nechal zámek posléze přestavět ve stylu romantické gotiky (Tregl & Weiss 2008). Sídlo patřilo rodu až do roku 1945, kdy jim byly pozemky a sídla zabaveny na základě Dekretů prezidenta Edvarda Beneše a zámek přešel do vlastnictví státu (Tregl & Weiss 2008).

Zámek je propojen s cenným parkem o rozloze 26 ha (Zámek – Sychrov 2020), co se týče sadovnictví i dendrologie. Největší rozkvět byl za výše zmíněného Kamila z Rohanu, hlavně díky Vojtěchu Maškovi a V. Zakouřilovi, který vedl založení. Park je příkladem jedinečné krajinářské úpravy v Čechách. S okolní krajinou je spojen průhledy (Hieke 1984). Celkový koncept tvoří hlavní tzv. „Patte d'Oie" neboli husí noha – tříosý systém (Zámek – Sychrov 2020). Hlavní osa je tvořena paloukem, jež je lemován mohutnými skupinami stromů a solitéry a na jeho konci je budova oranžerie. Kolem bočních diagonál vedou aleje pyramidálních dubů a vše je zakončeno lipovou alejí „Rohankou, která tvoří průhled na kostel v Jenišovicích (Hieke 1984).

Významné dřeviny lze nalézt po celém areálu, hlavně však kolem budovy zámku. Původní sortiment byl mnohem bohatší, ale i tak se jedná o unikátní a na druhy bohatý park v ČR. Významné jehličnany jsou zde například jedle (*Abies cephalonica*, *A. concolor*, *A. lasiocarpa* var. *arizonica*). cypřiše (*Chamaecyparis lawsoniana* 'Glauca', 'Triompf van Boskoop', *Ch. pisifera* 'Filifera', 'Plumosa Aurea', 'Squarrosa'), smrky (*Picea abies* 'Cupressina', 'Falcato – viminalis', 'Virgata', *P. glauca* 'Conica' a další), kryptomerie japonské (*Cryptomeria japonica*), metasekvoje čínská (*Metasequioa glyptostroboides*), sekvojovec obrovský (*Sequoiadendron giganteum*), mnoho douglasek (*Pseudotsuga menziesii* var. *viridis*), jedlovce (*Tsuga canadensis*),

jinany (*Gingko biloba*) a další. Z listnatých stromů je zde mnoho dubů (*Quercus coccinea*, *Q. frainetto*, *Q. macranthera*, *Q. palustris*, *Q. petraea* 'Cochletea', 'Giesleri', 'Mespilifolia', *Q. prinus*, *Q. robur* 'Albomarmorata', 'Concordia', 'Fastigiata'), buků (*Fagus sylvatica* 'Asplenifolia', 'Atropunicea', 'Laciniata', 'Pendula', 'Rohanii', 'Roseo – marginata'), javorů (*Acer cappadcicum*, *A. platanoides* 'Globosum', 'Palmatifidum', *A. pseudoplatanus* 'Purpurescens', *A. tataricum*, *A. rubrum*), tulipánovník (*Liriodendron tulipifera*), šacholán (*Magnolia acuminata*) aj. Dále například sazaník květnatý (*Calycanthus floridus*), svída bílá (*Cornus alba* 'Spaethii'), paořech (*Pterocarya fraxinifolia*), jeřáb (*Sorbus aucuparia* 'Pendula') aj (Hieke 1984).

Širší vztahy

1.4 CHKO Český ráj

1.4.1 Kulturně historický vývoj krajiny

Nejstarší důkazy přítomnosti člověka byly nalezené v Klokočských skalách a sahají až do staršího neolitu. Lidé vyráběli štípané nástroje z drahých kamenů (jaspisu) nalezených na Kozákově (Paskova & Ridkosil 2016). Osídlení, které ale začalo měnit charakter krajiny, se datuje do neolitu (5. tis. př. n .l) – v okolí Turnova je doloženo několik osad, jako např. výšinné hradiště Hrada. Podél řeky Jizery pak vedla významná stezka, která vedla do Lužice. Rozšiřování osídlení vedlo pak i v navazujícím eneolitu a době bronzové. Ve 12. století př. n. l. byly osidlovány i pískovcové oblasti (archeologické nálezy z hradiště Čertova ruka), které byly nejspíše kvůli erozi opět opuštěny (LOW a spol. 2014).

Během středověké kolonizace se začalo s odlesňováním v okrajových částech, v dalším století docházelo k výstavbě četných hradů, mocenských měst a vsí. Krajinu také pozměnily četné rybníky budované v 16. století, kdy také začala tradice vyhledávání drahých kamenů na Kozákově (Paskova & Ridkosil 2016). Za vlády Albrechta z Valdštejna zde vznikalo jeho velmi významné mocenské centrum – rozvinulo se i lesní hospodářství. Během 18. a 19. století dochází k rozvoji lidové architektury, jež se z části dochovala do dnešní doby.

Zásadní vliv na podobu krajiny měla násilná kolektivizace v 20. století. Velká část historicky dělené plužiny byla scelena, běžný typ smíšeného pěstování polních plodin a ovocných dřevin zaniklo (LOW a spol. 2014).

1.4.2 Krajina Českého ráje

CHKO Český ráj leží na území mezi Frýdštejnem, Turnovem, Mnichovým Hradištěm, Sobotkou, Železným Brodem a Jičínem. Jeho celková rozloha je 181 km^2. Oblast byla vyhlášena roku 1995 jako první CHKO v České republice, původně byla oblast velká pouze 92 km^2 (Správa CHKO Český ráj 2019).

Krajina je typická střídáním a bohatostí svých tvarů, střídáním roklí lemovaných pískovcovými skalami, plošinami, dalekými výhledy a soustavami vodních ploch rybníků, řek a potoků (Správa CHKO Český ráj 2019).

1.4.3 Geopark UNESCO

V roce 2005 byla CHKO Český ráj (Geoparkceskyraj) zařazena do seznamu evropských geoparků pod záštitou UNESCO (European geoparks) jako první místo v České republice (Adamovič, J. et al. 2006). Aby mohlo být území prohlášeno za geopark UNESCO musí zahrnovat určitý počet geologických lokalit, které mají význam z hlediska vědy, estetiky, vzácnosti, archeologie apod. (European geoparks). Jsou to jednotné geografické oblasti s lokalitami mezinárodního významu, které jsou spravovány s ohledem na ochranu přírody, vzdělávání a rozvoje (UNESCO 2017).

CHKO se nachází v Českém masívu. V této části docházelo k variskému vrásnění během druhohor, to je překryto hustou výplní sedimentů mnichovohradišťské pánve. Krystalické horniny prvohor jsou v prostoru Železného Brodu (Adamovič, J. et al. 2006). Povrch Českého ráje a jeho okolí je tvořen z velké části sedimenty České křídové pánve.

Najdeme zde horniny vzniklé na počátku prvohor, vznikaly sedimenty a vyvřelé melafyry, v nichž lze nalézt acháty, jaspisy či ametysty. Naházejí se zde tedy drahé kameny, ale bylo zde těženo i uhlí, měď i železná ruda, břidlice či pískovec (Geoparkceskyraj).

Historie skalních měst vznikala během období mezozoika (druhohory – cca před 90 miliony lety), kdy bylo celé území pod křídovým mořem. Po jeho ustoupení (Paskova & Ridkosil 2016) vznikly pískovcové bloky zpevněním pískových sedimentů (Správa CHKO Český ráj 2019). Jejich dnešní stav byl vytvořen erozí a počasím (Paskova & Ridkosil 2016). Skalní města jsou hlavním rysem Českého ráje např. Hrubá Skála, Klokočí, Příhrazy, Betlémské skály, Drábské světničky (UNESCO 2017).

Několikrát zde probíhala vulkanická činnost (Geoparkceskyraj). Sopečné horniny jsou pevnější než okolní usazeniny, byly při erozi „vypreparovány“ v kopce. Mezinárodní geologický význam má několik monogenetických sopek a mnoho vulkanických prvků, jako například, sopečné trubice, jezera a žíly. Z této doby také pocházejí nánosy štěrkopísků, z čtvrtohor pak uloženiny říčních sedimentů. Dnes převládá zvětrávání, nové horniny vznikají například usazováním v rašeliništích (Správa CHKO Český ráj 2019).

Dle geomorfologického členění patří CHKO Český ráj do území České tabule, celku Jičínské pahorkatiny a severovýchodní území ke Krkonošsko - Jesenické soustavě a nadále i celku Ještědsko – Kozákovský hřbet (Správa CHKO Český ráj 2019).

Co se týče půdních poměrů, můžeme zde najít 5 oblastí. První jsou plochy, kde se vyskytují pískovce a jejich zvětraliny na plošinách a terasách. Druhé jsou plochy s výskytem sprašových odvápněných hlín, kde vznikly úrodné hnědozemě. Dalšími jsou relikty starých říčních teras s kamenitými půdami. Čtvrtým typem jsou hnědé půdy a tzv. svažité půdy. Poslední typ se vyskytuje v nivních uloženinách zvlhčených podzemní vodou – gleje, gleje zrašelinělé a rašelinné.

Český ráj se nalézá v povodí Labe a části povodí Jizery a s malou částí Prachovských skal v povodí Cidliny. Dalšími důležitými toky je Libuňka s Žehrovkou (Správa CHKO Český ráj 2019). Významné jsou rybníky Vidlák, Nebákov, Drhlenské rybníky, Žabakor a další (Czech – mountains 2019).

1.4.4 Klimatické podmínky

Území se nachází ve dvou klimatických oblastech – mírně teplé a chladné, která se nachází na Kozákově. Oblast je charakteristická velmi krátkým létem, či krátkým létem, mírně vlhkým či velmi vlhkým. Zima je dlouhá a mírně chladná s dlouhým trváním sněhové pokrývky. Zbytek území spadá pod mírně teplou klimatickou oblast. Charakterizuje ho dlouhé, teplé a mírně suché léto, zima má krátké trvání sněhové pokrývky.

Minimální roční srážky byly naměřeny v roce 1947 – 403 mm. Nejvyšší naopak 927 mm (rok 1941). Průměrná roční teplota je 7 – 8°C a průměrný roční úhrn srážek 550 – 650 mm (Správa CHKO Český ráj 2019).

1.4.5 Flóra Českého ráje

Flóra na území CHKO je velice rozmanitá díky bohatosti pedoklimatických a reliéfových poměrů. Pestrost biotopů je zde opravdu bohatá – reliktní bory na skalních městech, listnaté háje, zbytky lužních lesů, pastviny a louky, mokřady a rašeliniště apod. Celkově zde bylo zjištěno přes 1000 druhů vyšších rostlin. Flóru můžeme rozdělit na dvě hlavní skupiny – společenstva acidofilní (vyskytují se na kyselých pískovcích) a společenstva bazofilní (vyskytujících se na vápenitých pískovcích, slínovcích a vyvřelinách). Acidofilní společenstva mají chudý podrost – brusnice brusinka (*Vaccinium vitis – idaea*), brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), vřes obecný (*Calluna vulgaris*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*) a další. Flóru, která je druhově bohatší, můžeme nalézt ve stinných roklích a vlhkých údolích. Jedná se například o plavuň vidlačku (*Lycopodium clavatum*), papratku samičí (*Athyrium filix – femina*), krabilici chlupatou (*Chaerophyllum hirsutum*), čistec lesní (*Stachys sylvatica*) a mnoho dalších.

Bylinný podrost listnatých hájů je zastoupen například těmito druhy: jaterník podléška (*Hepatica nobilis*), sasanka hajní (*Anemone nemorosa*), hlístník hnízdák (*Neottia nidus-avis*), lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*) apod. (Správa CHKO Český ráj 2019).

Mezi botanicky nejcennější území patří tzv. Podtrosecká údolí. Jedná se o propojený systém rybníků, mokřadních luk a skalních pískovcových stěn. Můžeme zde nalézt např. rosnatku okrouhlolistou (*Drosera rotundifolia*), vachtu trojlistou (*Menyanthes trifoliata*) a kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*).

Bazofilní vegetaci nalezneme v Rakousích u meandrů Jizery či údolí Podloučky. Nalezneme zde jaterník podléšku (*Hepatica nobilis*), plicník skvrnitý (*Pulmonaria saccharata*), vraní oko čtyřlisté (*Paris quadrifolia)* (Správa CHKO Český ráj 2019).

1.5 Přírodní podmínky navrhovaného území

Co se týče krajinného rázu, typické pro reliéf mnichovohradišťska jsou roviny a plošiny, centrem je město Mnichovo Hradiště. Historické osídlení tvoří uliční vesnice a rozptýlená osídlení. Zemědělská krajina má charakter scelených lánů, které vznikaly po komunistickém puči, stejně tak zde vzniklo několik chatových osad u Branžeže. Krajinnými dominantami jsou Valečov, vrch Mužský, mimo CHKO pak Mnichovo Hradiště a Kláštěr Hradiště nad Jizerou. Krajinnými

hodnotami, které je třeba chránit, jsou historické vesnice a jejich okraj se zahradami a ovocnými stromy, dominanta Valečova aj. (LOW a spol. 2014).

Území patří do Středočeského kraje, okresu Mladá Boleslav (drusop. Nature.cz). Jedná se o Benátský bioregion, který má plochu 512 km^2. Zahrnuty jsou zde plošiny na vápenitých pískovcích se spraší s úzkými údolími suchého charakteru. Výjimečné je údolí Jizery. Bioregion je tvořen dubohabrovými háji, na jihozápadě i teplomilnými doubravami, jež jsou zastoupeny na svazích (is. muni. cz 2009).

Území spadá do Jičínské pahorkatiny (drusop. Nature.cz). Reliéf je charakteristický slabě zvlněnou plošinou, jež je skloněna od severozápadu k jihovýchodu. Plošina je pak členěna ostrými údolními zářezy, které jsou hluboké až 70 m a široké až 600 m. Nadmořská výška Bažantnice je v rozmezí 234 – 268 m. n. m. (drusop. Nature.cz).

Podnebí je zde mírně teplé (drusop. Nature.cz) a průměrná roční teplota je kolem 8°C, srážky jsou až 600 mm/ rok (is. muni. cz 2009).

Co se týče charakteru půdy, převládají zde hnědozemě na spraši a občas i hnědozemní černozem. Na jihu převažuje kambizem (is. muni. cz 2009).

1.5.1 Přirozená potenciální vegetace

Z hlediska přirozené potencionální vegetace patří území do černýšové dubohabřiny (arcgis.com). Zapojené je zde stromové a bylinné patro, keřové má zastoupení asi jen 5 %. Převládá zejména dub zimní (*Quercus petraea*), na těžších půdách i dub letní (*Quercus robur*), nadále habr obecný (*Carpinus betulus*), na svazích i javor klen (*Acer pseudoplatanus*), jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*) a vzácně i buk lesní (*Fagus sylvatica*). Co se týče bylinného patra černýšových dubohabřin patří sem svízel lesní (*Galium sylvaticum*), černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*) či jaterník podléška (*Hepatica nobilis*) (Kolowrat 2012).

1.6 Aktuální stav Přírodní rezervace Bažantnice u Loukova

R. 2000 byl přilehlý les (rozloha přes 7 ha) vyhlášen Přírodní rezervací – ochranné pásmo 3,65 ha. Rezervace se nachází na jihovýchodních svazích nad Jizerou. Je tvořena zejména porosty

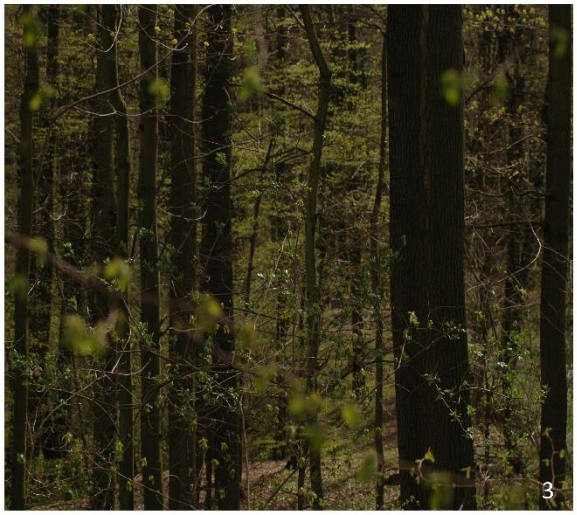

1 prostředí lesa
2 lesní rybníček
3 jarní efekt
4 pohled od příjezdové cesty
5 jarní efekt *Anemone nemorosa*
6 ovocný sad pod zámečkem

Obr. č. 4 – přírodní prostředí navrhovaného prostoru

eutotrofního charakteru a dubohabřinami (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015). Jedná se o ochranu lesního společenstva, které má polopřirozený charakter. Dominuje zde dub letní (*Quercus robur*) s různým stářím 80 – 200 let, jež roste na hlinité půdě, původně hojně podmáčené s mnoha prameny a vzácnými rostlinnými a živočišnými společenstvy. Mimo dubu zde dominuje habr (*Carpinus betulus*), jilm (*Ulmus minor*) a jasan (*Fraxinus excelsior*). Vyskytuje se zde hojně i áron plamatý (*Arum maculatum*) jako v jediné lokalitě v Českém ráji (drusop. Nature.cz).

Navrhovaný prostor se nachází na spraši, sprašové hlíně a příměsích. Z hlediska hydrologie se jedná o vrstvu bazálního křídového kolektoru na Jizeře (Tomsa 2015).

1.6.1 Zjištěné rostliny navrhovaného území dle botanického průzkumu z roku 2015

V roce 2015 zde bylo nalezeno přibližně 103 cévnatých rostlin vázanými na eutotrofní, mezofilní a hygrofilní stanoviště. Např. *Aegopodium podagraria, Galeobdolon montanum, Brachypodium slvaticum, Circaea lutetiana, Stachys sylvatica, Milium efusum, Paris quadrifolia.* Malé obohacení představují druhy rostoucí kolem pramenů – např. *Carex remota, Carex sylvatica, Lemna minor, Caltha palustris*.

Z nalezených druhů je pouze jeden mezi druhy chráněné dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. Jedná se o áron plamatý (*Arum maculatum*), kterého zde bylo nalezeno až tisíce rostlin (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015). Z červeného seznamu ČR bylo v přírodní rezervaci nalezeno 6 rostlin – jilm vaz (*Ulmus laevis*), jilm habrolistý *(Ulmus minor*), bradáček vejčitý (*Listera ovata*), violka divotvorná (*Viola mirabilis*) a jeden exemplář hlístníku hnízdáku (*Neottia nidus – avis*) viz tabulka č. 1 a 2 (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015).

Co se týče lesního porostu jedná se z 99 % o vlhké dubohabřiny. Stromové patro je výrazně rozdílné co se týče šířky i výšky. V historii byl les pravděpodobně obhospodařován jako pařezina. Tvořen je zejména dubem letním (*Quercus robur*) a je zde i mnoho exemplářů jasanu ztepilého (*Fraxinus excelsior*), habru obecného (*Carpinus betulus*) a javor klen (*Acer pseudoplatanus*) a i javor mléč (*Acer platanoides*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), javor babyka (*Acer campestre*), třešeň ptačí (*Prunus avium*) a jilm habrolistý (*Ulmus minor*). Keřové patro je zastoupeno výmladky stromů a bez černý (*Sambucus nigra*), líska obecná (*Corylus avellana*), hlohy (*Crataegus sp*.) a střemchy obecné (*Prunus padus*).

Co se týče bylinného patra, je spíše chudšího charakteru. Zastupují ho druhy bršlice kozí noha (*Aegopodium podagraria*), válečka lesní (*Brachypodium slvaticum)*, vraní oko čtyřlisté (*Paris quadrifolia*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), áron plamatý (*Arum maculatum*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*) a další (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015).

1 % zastoupení má v rezervaci vegetace přirozeně eutotrofních a mezotrofních vod. Zejména je to prostor lesního rybníčku o průměru cca 20 m, který je silně zanešený. Hladina je porostlá okřehkem menším (*Lemna minor*) a růžkatcem ostnitým (*Ceratophyllum demersum)*. Kolem pramenišť četných potoků se vyskytují druhy jako např. rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*), ostřice řídkoklasá (*Carex remota*) a metlice trsnatá (*Deschampsia cespitosa*) aj. Celkový seznam rostlin viz tabulka č. 1 (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015).

tab. č. 1 – 2015, dle červeného seznamu ČR bylo na lokalitě aktuálně nalezeno 6 druhů; jeden v kategorii C3 – ohrožený druh a pět v kategorii C4a – druh vyžadující pozornost (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2015)

název druhu	**aktuální početnost nebo vitalita populace**	**lokalizace**	**ohrožení**	**popis biotopu druhu, další poznámky**
áron plamatý (*Arum maculatum*)	minimálně tisíce rostlin	roztroušeně na větší ploše převážně v dolní cca polovině svahu	O, C3	Roste na humózních půdách ve vlhkých lužních nebo jiných listnatých lesích. V ČR roste v nižších a středních polohách teplejších oblastí Čech (na Moravě se nevyskytuje), zejména v severozápadních, středních a východních Čech.
jilm vaz (*Ulmus laevis*)	jen vzácně	po celém území PR	--, C4a	V ČR se vyskytuje roztroušeně v nížinách, zejména v lužních lesích v úvalech velkých řek, podél toků pak místy i v pahorkatinách. V 2. polovině 20. století jeho populace byla výrazně oslabena grafiózou.
jilm habrolistý (*Ulmus minor*)	celkem hojně	po celém území PR	--, C4a	Na území ČR se vyskytuje převážně v nižších polohách, kde roste ve světlejších lesích, lesních lemech a v křovinách. V 2. polovině 20. století jeho populace byla výrazně oslabena grafiózou.
bradáček vejčitý (*Listera ovata*)	v roce 2015 pozorováno několik málo desítek rostlin	2015: roztroušeně ve středněvěkém jasanovém porostu (6. věková třída) při JZ okraji PR, přibližně 50°33'50,9"N, 15°2'38,9"E	--, C4a	Roste ve světlých lesích, vlhkých hájích, lesních lemech i na otevřených loukách. v ČR víceméně po celém území v pásmu od nížin až do hor. Podle zákresu z roku 2005 (Kohlík 2005) byl nalezen i v jiných částech PR.
violka divotvárná (*Viola mirabilis*)	v roce 2015 nalezeno několik málo trsů	při okraji lesní cesty v Z části PR, přibližně 50°33'56,4"N, 15°2'41,7"E, a v Z části PR, orientačně 50°33'53,5"N, 15°2'37,3"E	--, C4a	Druh roste v listnatých lesích na humózních hlubokých půdách, na převážně bazických podkladech. V ČR se vyskytuje převážně termofytiku a přilehlém mezofytiku v územích se suťovými lesy či bazickými substráty. V některých oblastech vzácně nebo zcela chybí.
hlístník hnízdák (*Neottia nidus-avis*)	v roce 2015 nalezena jedna rostlina, zcela jistě bude hojnější	ve V části PR v dolní části, jen velmi orientačně 50°33'58"N, 15°2'50"E	--, C4a	Roste ve stinných listnatých nebo smíšených lesích, na živinami bohatých, neutrálních až mírně kyselých půdách, po celém území ČR

tab. č. 2 – seznam rostlin dle botanického průzkumu
dle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, 2015

Druh	Druh (český název)	Četnost	vyhl.	čs.
Acer campestre	javor babyka	x		
Acer platanoides	javor mléč	r		
Acer pseudoplatanus	javor klen	x		
Aegopodium podagraria	bršlice kozí noha	x		
Aesculus hippocastanum	jírovec maďal	r		
Ajuga reptans	zběhovec plazivý	x		
Alliaria petiolata	česnáček obecný	x		
Allium sp.	česnek	r		
Allium vineale	česnek viničný	r		
Alnus glutinosa	olše lepkavá	x		
Anemone nemorosa	sasanka hajní	x		
Anemone ranunculoides	sasanka pryskyřníkovitá	r		
Anthriscus sylvestris	kerblík lesní	r		
Arum maculatum	áron plamatý	x	O	C3
Athyrium filix-femina	papratka samice	r		
Asarum europaeum	kopytník evropský	r		
Betula pendula	bříza bělokorá	r		
Brachypodium sylvaticum	válečka lesní	r		
Caltha palustris	blatouch bahenní	r		
Carex digitata	ostřice prstnatá	r		
Carex ovalis	ostřice zaječí	r		
Carex pallescens	ostřice bledavá	r		
Carex remota	ostřice oddálená	x		
Carex sylvatica	ostřice lesní	x		
Carpinus betulus	habr obecný	x		
Ceratophyllum demersum	růžkatec ostnitý	r		
Circaea lutetiana	čarovník pařížský	x		
Colchicum autumnale	ocún jesenní	r		
Corylus avellana	líska obecná	x		
Crataegus cf. *Monogyna*	hloh jednoblizný	x		
Crataegus cf. *Praemonticola*	hloh křivokališný	r		
Dactylis glomerata	srha říznačka	x		
Dactylis polygama	srha hajní	r		
Deschampsia cespitosa	metlice trsnatá	x		
Dryopteris carthusiana	kapraď osténkatá	r		
Euonymus europaea	brslen evropský	x		
Euphorbia dulcis	pryšec sladký	r		
Festuca gigantea	kostřava obrovská	x		
Ficaria verna subsp. *bulbifera*	orsej jarní	x		
Fraxinus excelsior	jasan ztepilý	x		
Taraxacum sect. *Ruderalia*	pampeliška (lékařská)	r		
Tilia cordata	lípa srdčitá	x		
Ulmus glabra	jilm horský	r		
Ulmus laevis	jilm vaz	r		C4a
Ulmus minor	jilm habrolistý	x		C4a
Urtica dioica	kopřiva dvoudomá	x		
Veronica beccabunga	rozrazil potoční	r		
Veronica chamaedrys	rozrazil rezekvítek	r		
Viburnum opulus	kalina obecná	r		
Viola hirta	violka srstnatá	r		
Viola mirabilis	violka divotvárná	r		C4a
Viola reichenbachiana	violka lesní	r		
Viola riviniana	violka Rivinova	x		
Gagea lutea	křivatec žlutý	r		
Galeobdolon montanum	pitulník horský	x		
Galium aparine	svízel přítula	x		
Geranium robertianum	kakost smrdutý	x		
Geum urbanum	kuklík městský	x		
Glechoma hederacea	popenec břečťanolistý	r		
Hedera helix	břečťan popínavý	x		
Chaerophyllum aromaticum	krabilice zápašná	r		
Chelidonium majus	vlaštovičník větší	r		
Impatiens glandulifera	netýkavka žláznatá	r		
Impatiens noli-tangere	netýkavka nedůtklivá	x		
Impatiens parviflora	netýkavka malokvětá	x		
Juglans regia	ořešák královský	r		
Lathyrus vernus	hrachor jarní	r		
Lemna minor	okřehek menší	r		
Ligustrum vulgare	ptačí zob obecný	r		
Listera ovata	bradáček vejčitý	r		C4a
Lonicera xylosteum	zimolez pýřitý	x		
Lycopus europaeus	karbinec evropský	r		
Lysimachia nummularia	vrbina penízková	r		
Lysimachia vulgaris	vrbina obecná	r		
Maianthemum bifolium	pstroček dvoulistý	r		
Melica nutans	strdivka nicí	r		
Mercurialis perennis	bažanka vytrvalá	x		
Milium effusum	pšeníčko rozkladité	x		
Neottia nidus-avis	hlístník hnízdák	r		C4a
Paris quadrifolia	vraní oko čtyřlisté	r		
Poa nemoralis	lipnice hajní	x		
Poa trivialis	lipnice obecná	x		
Polygonatum multiflorum	kokořík mnohokvětý	x		
Populus tremula	topol osika	x		
Primula elatior	prvosenka vyšší	x		
Prunus avium	třešeň ptačí	x		
Prunus padus	střemcha obecná	x		
Pulmonaria obscura	plicník tmavý	x		
Quercus robur	dub letní	x		
Ranunculus acris	pryskyřník prudký	r		
Ranunculus auricomus agg.	pryskyřník zlatožlutý	r		
Ranunculus repens	pryskyřník plazivý	r		
Ribes rubrum	rybíz červený	r		
Ribes uva-crispa	srstka angrešt	r		
Robinia pseudacacia	trnovník akát	r		
Rosa canina	růže šípková	r		
Rubus caesius	ostružník ježiník	r		
Rubus fruticosus agg.	ostružník křovitý	x		
Sambucus nigra	bez černý	x		
Stachys sylvatica	čistec lesní	x		
Stellaria holostea	ptačinec velkokvětý	x		
Stellaria media	ptačinec prostřední	r		
Symphoricarpos albus	pámelník bílý	r		

Širší kontexty - krajina a místo

1.7 Krajina

Podle Cresswella (2004) pojem krajina pochází z renesance z oblasti Benátek a Vlámska. Krajina byla částí země, kterou bylo možno zhlédnout z jednoho bodu. Kubeše (2017)píše, že krajina je do nějaké míry přetvořená příroda. Nejedná se pouze o kus zemského povrchu, ale jde zde i o propojení ekosystémů. Krajina však není pouze souhrnem určitých částí, ale jednotou prvků, které nám dávají pocit, že někam patříme (Cílek 2007). Je to soubor vlastností a dílčích charakteristik (Kubeš 2017). Krajina je prostor, který nese podstatné prvky národní historické identity a paměti, má strukturu. Naše krajina je kulturním a přírodním fenoménem vzniklým díky různým způsobům jejího obhospodařování. Pro krajinu jako takovou je charakteristická rozlehlost (Schulz 1980).

1.7.1 Krajinná paměť

Krajinu vnímáme jako prostor naší přítomnosti. Je však hlavně výsledkem dějů, které ji tvořily po dlouhá období. Důležitým prvkem pro vnímání je čas. Krajina má mnoho vrstev a je to jakási mozaika někdy nepříliš jasných částí (Hauserová 2017). Jiří Sádlo (2005) paměť definuje jako „schopnost regenerovat někdejší stav“. Paměť krajiny tvoří základní prvky jako je reliéf, jež je dán směrem vodních toků a celkový hydrologický režim místa. Nadále klima a mikroklima mající zásadní vliv na vznik a vývoj ekosystémů, substrát ovlivňuje rostlinnou vegetaci ale i faunu. V neposlední řadě je paměťovým prvkem i antropogenní činnost – lidská sídla jsou zakládána na stále stejných místech, obhospodařování a členění krajiny se i nadále dělí na zemědělskou a lesní. Fenoménem jsou i komunikace mezi sídli, jež se často po staletí nemění.

Dle mytických pochopení přírody můžeme rozlišit mnoho základních způsobů. Prvním způsobem pochopení vzniklé v antickém Řecku je to, že všechny přírodní prvky se vztahují buď k nebi anebo k zemi, vznikly „jejich sňatkem“, o čemž psal filosof a básník Hesiodos. Země nese prvky pro nás dosažitelné, ale nebe je nepřístupné. Prvky mezi nimi jsou i takové, které dovolují setkání. Je to například hora, která „*náleží zemi, ale tyčí se k nebi*“ (Schulz 1980).

Dalším pochopením může být myšlenka, že vše je chápáno jako strukturovaný prostor s různými kvalitami či v definování krajiny, jejíž vlastnosti se vztahují k lidským rysům – každé místo má svou „osobitost“ (Schulz 1980).

1.8 Co je to místo a jak ho lze charakterizovat?

Prostor je chápán jako fyzická hmotná lokace bez lidských bytostí (Geography ruhosting 2012), místo ale bereme jako obývané teritorium (Smith & Belanger 2009). Musí mít nějaký tvar (Valena 2014) a být tvořeno „hmotnou substancí“ (Schulz 1980). Jak ale tento termín lépe pojmout a uchopit? Místo je součástí námi žitého prostoru (Valena 2014) a musí mít vždy svou identitu, která je tvořena místními podmínkami. Místo tedy neznamená jen geografickou polohu (Shulz 1980). Hledáme si kontexty daného prostoru. Jaké je materiální okolí, jaké jsou nemateriální faktory, jaká je historie místa, co je zde statickými prvky (Valena 2014)? Z jedním z nejdůležitějších faktorů je kontext času (Zeitgeist), neboť místo můžeme nazvat místem, je – li zde nějaká vzpomínková kontinuita a hodnota. Bez paměti bychom kontinuitu nalézt nemohli (Valena 2014).

Dle Barnese (2004) místo není abstraktní, nehmotné a uzavřené vlastními hranicemi, ale je materiální, dynamické, otevřené a definované jeho vztahy s okolními místy. Hranice je tedy místo, kde něco začíná, ne místo, kde něco přestává (Valena 2014).

K definici přírodního místa také ale potřebujeme nějaké prvky, ne pouze rovinu. To jsou například stromy, živé prvky ze kterých lze cítit jakéhosi ducha. Co nadále tvoří místo a jeho charakter, jsou atmosférické jevy, které lze těžko uchopit – světlo, stín, vzduch (Valena 2014) ale i pocit uzavřenosti a otevřenosti (Schulz 1980).

Základními aspekty jsou tedy stupně otevřenosti a uzavřenosti. Krajina je ve své podstatě rozlehlá, naopak umělá místa, sídla, mají charakter uzavřenosti. Vzniká zde vztah figury a pozadí. „Figuru“ tedy považujeme za uzavřenou, a díky tomu se stává středem pro své otevřené okolí. Prostory se ze svého středu rozléhají do okolí různě, nejčastěji samozřejmě horizontálně či vertikálně, ale sledujeme i rytmus, směr a podobně. Uzavřenost lze vysvětlit jako místo určené hranicemi.

Umělými místy člověk interpretuje své pochopení, symbolizuje ho a doplňuje přírodu. Dle Valena (2014) budova postavena na určitém místě tvoří s okolím konkrétní prostorový vztah a

musí být vhodně začleněna, jinak se ztrácí vztah figury a pozadí a kontinuita krajiny je porušena (Schulz 1980). Charakter těchto vztahů je odrazem doby (Valena 2014)

1.9 Identifikace

Je nutné interpretovat své pochopení krajiny, vyjádřit ho a symbolizovat (Schulz 1980). Identifikace s prostorem je důležitá, neboť skrze poznání místa můžeme získávat i svou identitu. Musíme nalézt jeho podstatu, definovat si hranice, jeho plošný rozsah a lokalizaci (Valena 2014).

Dle Václava Cílka (2007) si pocit domova v krajině člověk vytváří optickým středem, vytvořením hranic a polidštěním, které vzniká příběhy, vlastními vzpomínkami - intimní pamětí (Valena 2014) a pojmenováním prostoru místními názvy. Pojmenování je důležité pro poznání, přiblížení a přijetí místa za náš prostor, teritorium. Pojmenování ukazuje vztah mezi identitou a pamětí, historií místa (Ashworth & Graham 2005).

Již zmíněná identifikace je v základu pozitivním prvkem, člověk při tomto procesu vkládá do prostoru i něco sám ze sebe, dovytváří ho. Identifikace má tedy mnoho vrstev a je diskutabilní. Je to poznání přírodních atributů, historie ale i vlastních subjektivních pocitů a názorů (Ashworth & Graham 2005).

Kladný obraz, který si utvoříme o prostoru, v nás budí pocit bezpečí a jistoty (Schulz 2014).

Lidská interakce s místem se může projevit i v sociálních vztazích a na nich můžeme pozorovat, jaký vliv na nás místo skutečně má (Relph 2008).

1.10 Genius loci

Termín genius loci, tedy v překladu duch místa, známe již od starověkého Říma, kdy každé místo obývané lidmi osidloval i duch, kterého lidé ctili (Gardenvisit 2020) a vycházeli s ním (Schulz 1980). Antický člověk zažíval místa, které jako by byly vytvářeny určitými silami, charaktery (Schulz 1980). Duch místa patřil k místu stejně jako fyzické prvky typu řeka (Gardenvisit 2020) a dával jim život, stejně jako určoval jejich charakter (Schulz 1980). Teorie Platóna, Aristotela a Demokrita o prostoru a jeho duchu byly tématem debat již ve středověku a renesanci (Vecco 2019).

Genius loci je nehmotná a hmotná kvalita určitého místa, je tvořen samotným místem a procesy, které ale nemohou být záměrné (Vecco 2019). Dle Valeny (2014) je duch místa to, co je charakteristické pro určité prostor, jeho vlastnostní charakter ukazuje působící síly místa a my si asociujeme místní vlastnosti. Je to ale hlavně subjektivní zkušenost se specifickým prostorem (Bušek et al. 2016).

Genius loci je jedním z prostorových kontextů, které vnímáme při identifikaci s místem.

1.10.1 Základní archetypy přírodní a umělé krajiny a jejího ducha dle Christiana Norberg – Schulze

1.10.1.1 Romantická krajina a architektura

Jsou to krajiny v nichž cítíme původní prasíly, které můžeme ilustrovat například na příkladu severského lesa (Seamon 1993). Země je členěná na menší části, má bohatý reliéf, tvořený skálami, soutěskami, jeskyněmi a záhyby, rostliny tvoří mikrostrukturu (Childs 2006). Je zde jakási všeobecná nestálost a proměnlivost. Můžeme tvrdit, že se jedná o krajinu plnou odlišných míst, kde je hlavním aspektem země, neboť nebe je zakryté stromy a skalami. Silným prvkem je voda v různých podobách (Schulz 1980.

Typická je nestálost a proměnlivost, krajina je tvořena množstvím jednotlivých různých míst (Shulz 1980).

Romantická architektura se vyznačuje mnohostí a rozmanitostí. Jeví se idylicky. Jsou to např. středověká města, severské srubové budovy či lidová roubená stavení (Schulz 1980).

1.10.1.2 Kosmická krajina a architektura

Krajina pouští a pustých zemí, tvořených souvisle a neutrálně. Typická je zde nekonečná rozlehlost a převažující nebe se sluncem. Je zde monotónní rytmus, země člověku neposkytuje „oporu“ a neobsahuje jednotlivá individuální místa.

Architektura je uniformní a má přesný a neměnný statický řád. Má velmi málo základních charakterů, je těžké v ní nalézt nějakou atmosféru. Zůstává „mimo člověka“ (Schulz 1980).

1.10.1.3 Klasická krajina a architektura

Lze ji charakterizovat jako prostředí Řecka a Říma, krajinu jasně definovatelnou. Vše je zde jakýmsi způsobem lidské a harmonické, člověk je přírodě rovnocenný.

Klasická architektura je jasná a logikou pochopitelná. Sjednocuje geometrii i topologii a její prostor lze brát jako souhrn malých míst, je vyjádřená perspektivou a doplňuje své okolí (Schulz 1980).

1.11 Kulturní krajina

Krajina v České republice je z větší části krajinou kulturní, obhospodařovanou, je výtvorem předků. Abychom ji poznali, musíme znát i historii a práci lidí, kteří zde žili a s prostorem nějakým způsobem pracovali. Hlavními změnami pro naši krajinu byly pozemkové reformy a kolektivizace. Došlo k postupnému zanikání tradičního obhospodařovaní a k dopadu na tradiční, vžitý vzhled naší krajiny.

Podoba krajiny je vnímána jako charakteristika pro určitý kraj a povědomí o ní začíná být více rozšířené a je chráněná pod pojmem „krajinný ráz“, jehož kulturně historické hodnocení je podkladem pro ochranu (Hauserová 2017).

Zhodnocení podkladových údajů

Navrhovaný prostor byl v minulosti používán jako bažantnice, postupně patřil třem šlechtickým rodům - Vartenberkům, Vladštejnům a Rohanům. Po komunistickém puči připadl státní správě a původním majitelům byl opět navrácen roku 1993 v dezolátním stavu.

V současnosti není prostor nijak využíván, postupně je však opravována budova klasicistního zámečku a prostor kolem něj zbavován ruderálního porostu a náletů.

Navrhovaný prostor se nachází za hlavní příjezdovou cestou, v bezprostřední blízkosti zámečku. Jedná se o jeho nejbližší okolí a část pod ním, která je v mírném svahu. Nacházejí se zde početné dřeviny, které budou až na výjimky zachovány. Budova je ze severozápadní strany olemovaná trávníkem a brčálem menším (*Vinca minor*) za nímž jsou keře a stromy, na které navazuje pole. Pod zámkem je trávník s ovocnými stromy a dominantní jedlí, svah je rozdělen na dvě nepravidelné terasy, které jsou zakončené cca stoletým jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*).

Navrhovaná část je orientovaná k východu. Z jedné strany a zespod je ohraničená cestou, z druhé strany skupinou hrušní, polem a keři za zámečkem. Pod cestou, směrem k jihovýchodu, navazuje na areál les.

Celkově je zde spíše polostín až stín, na terasách slunce až polostín.

Z historických map (viz strana 4) lze rozpoznat, že zásadní charakter prostoru se nezměnil. Patrné je to z mapy II. a III. vojenského mapování, císařských otisků a leteckých map, kde je prostor na první pohled totožný. Změnu lze zaznamenat u aleje kolem cesty ze Svijan do Loukova, kde byly nahrazeny lípy ovocnými stromy.

Na historických fotografiích (viz strana 5) je možné vidět, že kolem zámečku byl plaňkový dřevěný plot ohraničující zahradu, ve které dominuje smrk, který byl nahrazen jedlí ojíněnou. Dále jsou pak fotografie, které jasně ukazují, v jakém stavu byly budovy navráceny.

Vlastní projekt

1.12 Průvodní zpráva

1.12.1 Identifikační údaje

Projekt: Revitalizace zahrady loveckého zámečku Bažantnice u Loukova

Místo: KÚ Loukov u Mnichova Hradiště, čísla parcel: 52/4, 52/2,467/1, 467/2, 903

1.12.2 Účel užívání prostoru

Navrhovaný prostor se bude využívat jako místo setkávání a zahrada se záhony a posezením.

1.13 Dendrologická inventarizace

Zinventarizován byl kromě navrhovaného území i přilehlý sad (viz obr. č. 3). Kolem zámečku rostou početné keře šeříku (*Syringa vulgaris*), bezu (*Sambucus nigra*), tři javory polní (*Acer campestre*), jedle ojíněná se zlomeným vrškem (*Abies concolor*), habr obecný (*Carpinus betulus*), trnovník akát (*Robinia pseudoaccacia*), několik hrušní (*Pyrus communis*), višně (*Prunus vulgaris*), jabloň (*Malus domestica*) a zlomená švestka (*Prunus domestica*). Stav stromů viz tabulka č. 3. – 5. a zhodnocení viz obrázek č. 6. a 7.

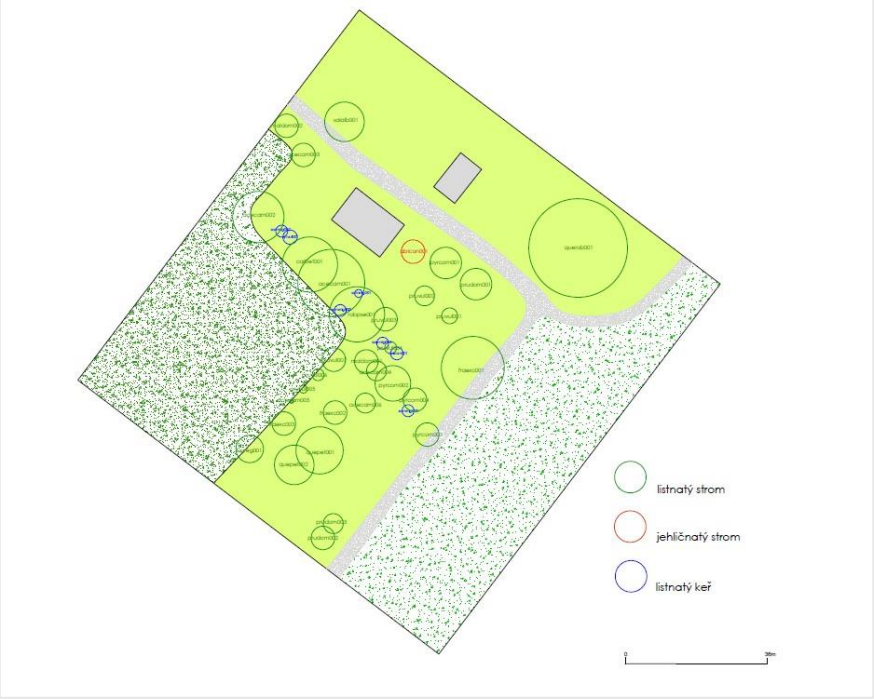

Obr. č. 5 – zakreslené dřeviny v prostoru

Tab. č. 3 – Inventarizace – listnaté stromy

NÁZEV DŘEVINY	KÓD DŘEVINY	Obvod kmene (cm)	Šířka koruny (m)	Výška dřeviny (m)	Věk	Sad. hodnota	Poznámky
Acer campestre	acecam001	219	17	11	60-100	2	3 kmen
Acer campestre	acecam002	170	13	10	60-100	3	3 kmen
Acer campestre	acecam003	63	6	8	20-30	2	
Acer campestre	acecam004	41	5	9	20-30	4	
Acer campestre	acecam005	4	1	2	10	1	
Acer campestre	acecam006	48	5	9	20-30	2	
Carpinus betulus	carbet001	252	14	11	60-100	2	
Fraxinus excelsior	fraexc001	315	16	24	60-100	1	
Fraxinus excelsior	fraexc002	51	6	9	20--30	1	
Fraxinus excelsior	fraexc003	85	6	10	20-30	2	
Juglans regia	jugreg001	75	7	9	20-30	1	
Malus domestica	maldom001	139	6	7	60-100	4	
Malus domestica	maldom002	119	6	8	60-100	2	
Prunus domestica	prudom001	78	8	5	40-60	3	zlomená
Prunus domestica	prudom002	87	6	6	60-100	4	zlomená, dutina, suché části
Prunus domestica	prudom003	94	5	7	60-100	4	suché části, dutina
Prunus vulgaris	pruvul001	45	5	5	20	3	
Prunus vulgaris	pruvul002	42	4	5	20	3	
Prunus vulgaris	pruvul003	129	6	8	40-60	3	
Prunus vulgaris	pruvul004	41	3	6	20	4	
Prunus vulgaris	pruvul005	6	2	3	10	1	
Prunus vulgaris	pruvul006	23	3	5	20	1	
Prunus vulgaris	pruvul007	24	6	5	20	1	
Pyrus communis	pyrcom001	194	8	14	60-100	4	zlomená, ohořelá
Pyrus communis	pyrcom002	135	9	10	60-100	3	5kmenná
Pyrus communis	pyrcom003	90	6	9	60-100	3	
Pyrus communis	pyrcom004	137	7	16	60-100	3	2kmen
Quercus petraea	quepet001	129	12	15	20 - 30	2	2kmen
Quercus petraea	quepet002	97	10	13	20-30	4	2kmen
Quercus robur	querob001	145	25	13	60-100	2	
Robinia pseudoaccacia	robpse001	285	14	12	60-100	2	
Salix alba	salalb001	490	5	10	60-100	4	zlomená na více místech

Tab. č. 4 – inventarizace – listnaté keře

NÁZEV DŘEVINY	KÓD DŘEVINY	Obvod kmene (cm)	Šířka koruny (m)	Výška dřeviny (m)	Věk	Sad. hodnota	Poznámky
Rosa canina	roscan001	13	4	3.5	20--30	3	
Sambucus nigra	samnig001	19	2	3	10--20	4	
Sambucus nigra	samnig002	27	3	3.5	10--20	4	
Sambucus nigra	samnig003	24	3	7	10--20	4	
Sambucus nigra	samnig004	38	3	5	10--20	3	
Sambucus nigra	samnig005	10	3	4	10--20	4	
Syringa vulgaris	syrvul001	31	3.6	3.6	20--30	3	

Tab. č. 5 – inventarizace – jehličnaté stromy

NÁZEV DŘEVINY	KÓD DŘEVINY	Obvod kmene (cm)	Šířka koruny (m)	Výška dřeviny (m)	Věk	Sad. hodnota	Poznámky
Abies concolor	abicon001	185	6	12	60-100	2	

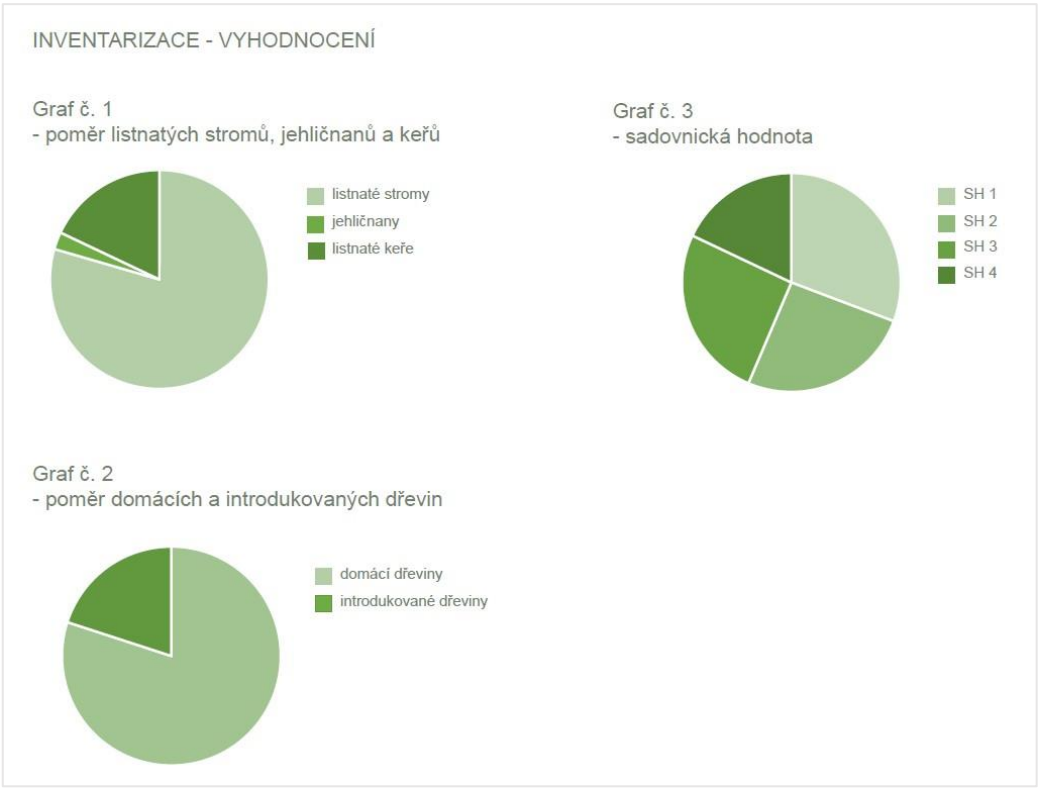

Obr. č. 6 – vyhodnocení inventarizace – poměr jehl. a listn. stromů, sadovnická hodnota, poměr domácích a introdukovaných dřevin

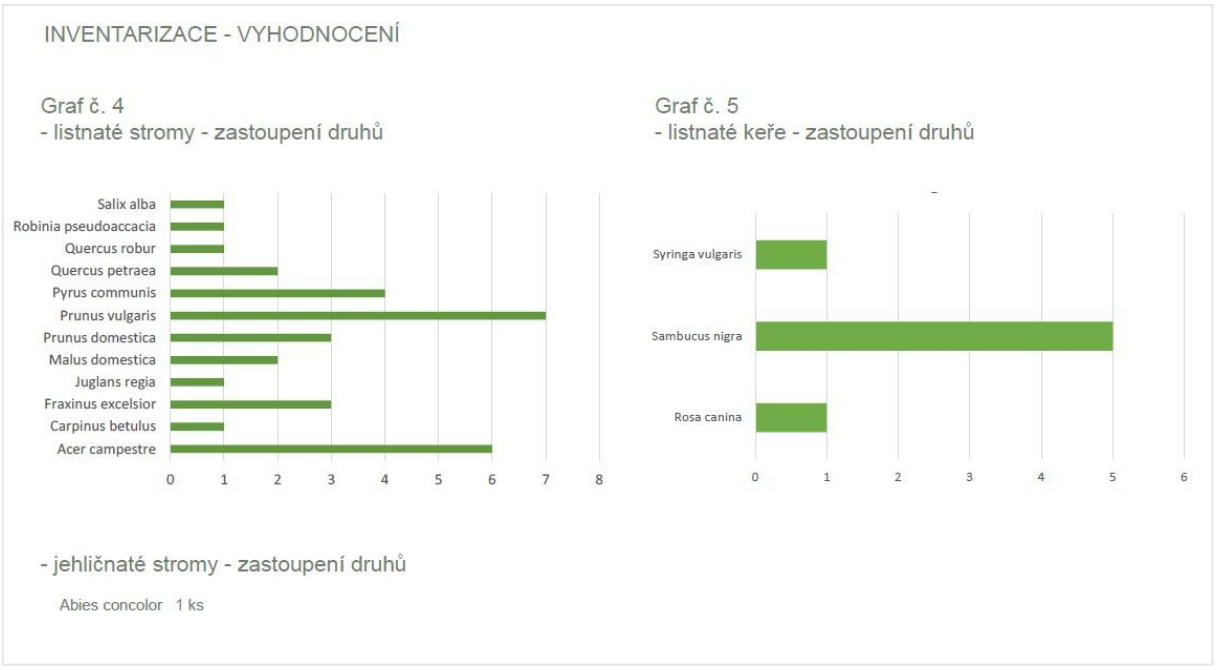

Obr. č. 7 – vyhodnocení inventarizace – zastoupení druhů

1.14 Návrh kácení

Kácet se budu pouze tři dřeviny – dvě višně na terasách, které jsou plané a příliš zastiňují prostor a bez u domu, který zabraňuje volnému pohybu. Viz obrázek.

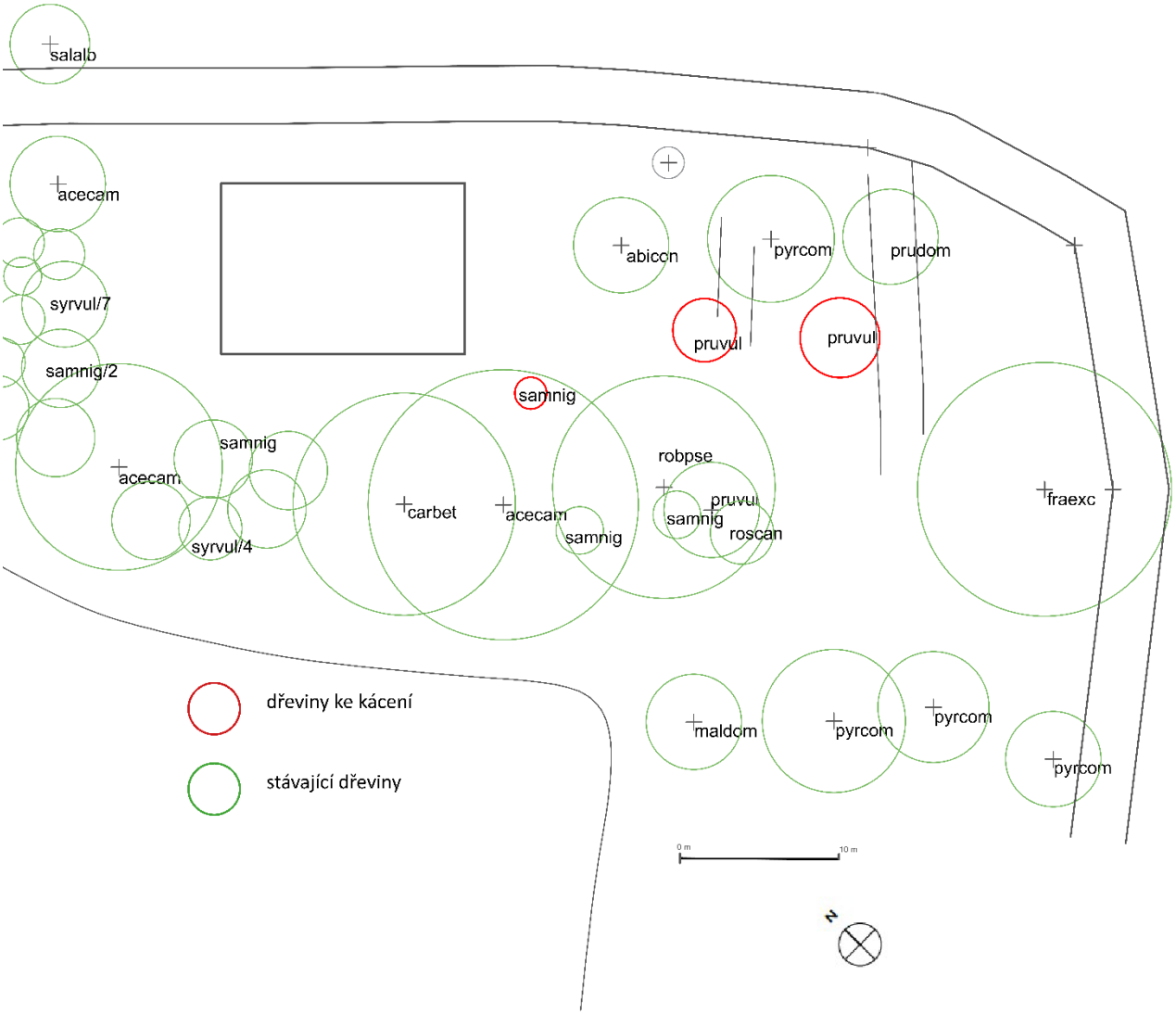

Obr. č. 8 – návrh kácení vybraných dřevin

1.15 Koncept návrhu

Návrh se drží poznatků literární rešerše této práce. Jedná se o návaznost na historii, zachování prostoru, dřevin a celého historického konceptu místa, úzce navazujícího na okolní krajinu a prostředí. S čímž souvisí zachování místních a tradičních taxonů a materiálů. Je třeba dbát na ráz krajiny v okolí a její specifický charakter.

Dalším atributem je snaha uchopit genia loci místa a okolní krajiny a vhodně prostor doplnit a tím tyto aspekty vyzdvihnout a neporušit je.

Navrhovaný prostor bude sloužit zejména společenskému setkávání, případně jako rozptylová plocha v blízkém okolí zámečku, kde bude třeba ubrat terén o mocnosti cca 0,5 m. Bude vytvořena směrem k porostu keřů zídka z nasucho pokladených pískovcových kamenů. Pod keři výsadba půdopokryvných trvalek do stínu. Kolem zámečku vznikne travnatá plocha doplněná abstraktní dřevěnou sochou (viz obrázek č. 9).

Na trávník bude navazovat terasa ve výšce terénu z pískovcových bloků. Vzadu pod stromy bude umístěn stůl z masivního dřeva s lavičkami pro posezení. Plocha před domem bude doplněna o dva obdélníkové záhony s výsadbou trvalek.

Dále zde bude zahrádka pro užitkové plodiny a květiny na terasách, které jsou zde naznačeny. Ty se budou muset v rámci terénních úprav zarovnat a zpevnit. Přístup bude po schodech. Umístěny zde budou vyvýšené záhony pro pěstování zeleniny, bylinek a květin, které budou doplněny o ovocné keře. Směrem k sadu bude umístěn dřevný kompost.

Voda ze střechy bude trubkami svedená do retenční nádrže o objemu 5 m^3, jež bude situována pod studnu. Od ní povede svod k vodovodnímu kohoutku na první terase.

Obr. č. 9 – navrhovaná socha za zámeček, navrhovaný mobiliář z masivního dřeva

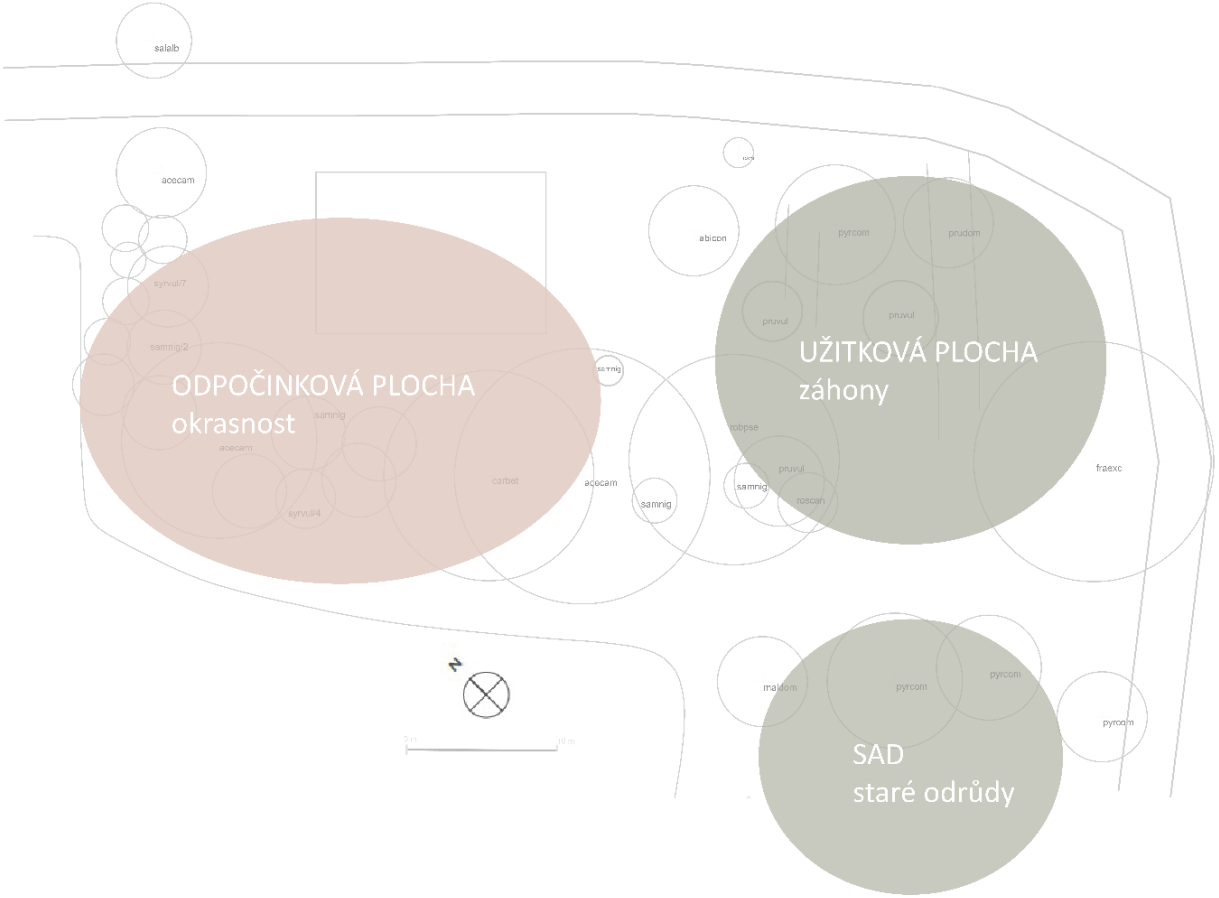

Obr. č. 10 – rozdělení plochy, funkční vztahy

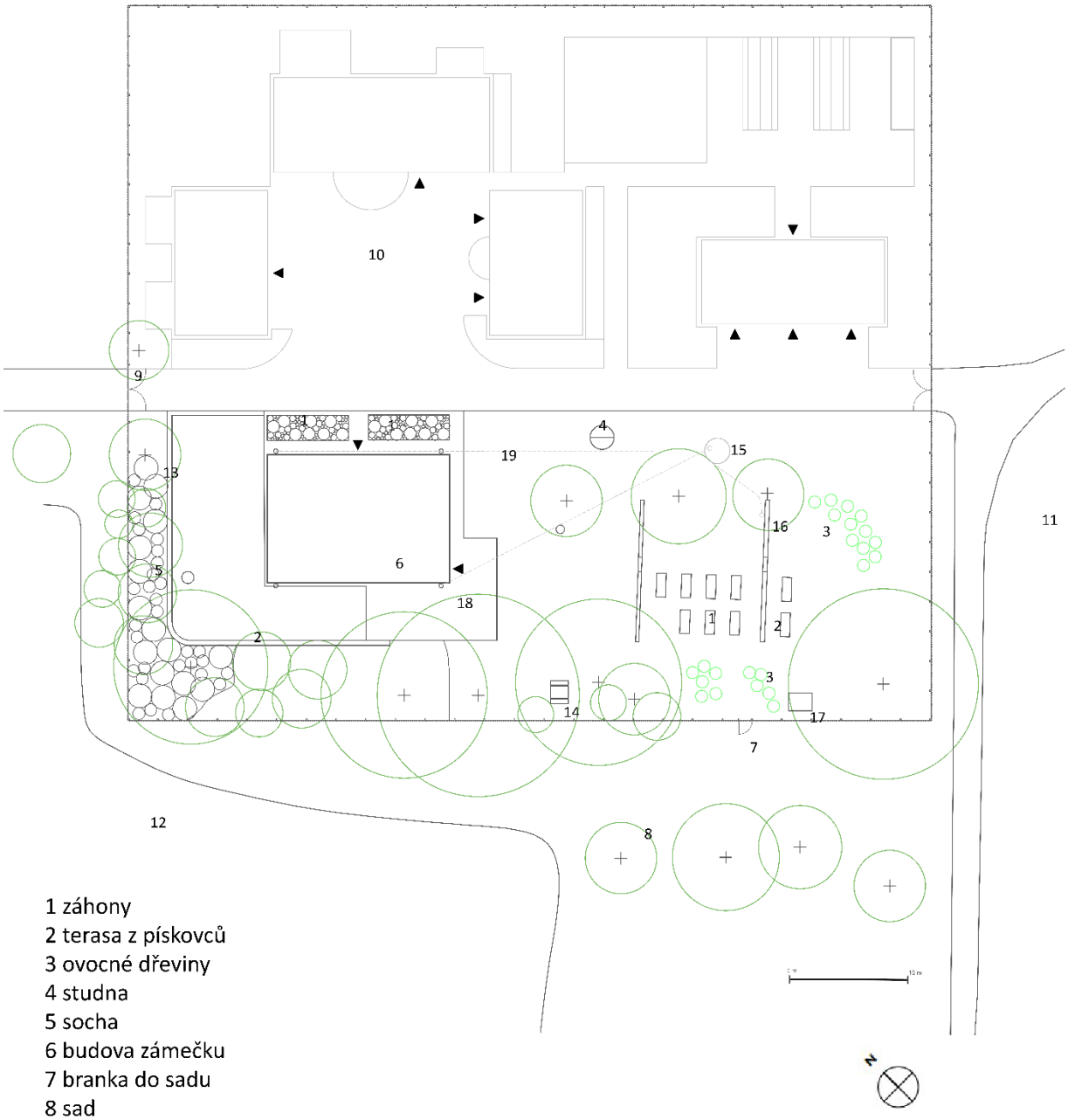

1 záhony
2 terasa z pískovců
3 ovocné dřeviny
4 studna
5 socha
6 budova zámečku
7 branka do sadu
8 sad
9 příjezdová cesta
10 nové budovy
11 les
12 pole
13 trávníkový parter
14 lavičky se stolem
15 retenční studna
16 kohoutek
17 kompost
18 dlažba z pískovců
19 rozvod vody do ret. nádrže

Obr. č. 11 – navrhovaný půdorys bez grafiky s legendou

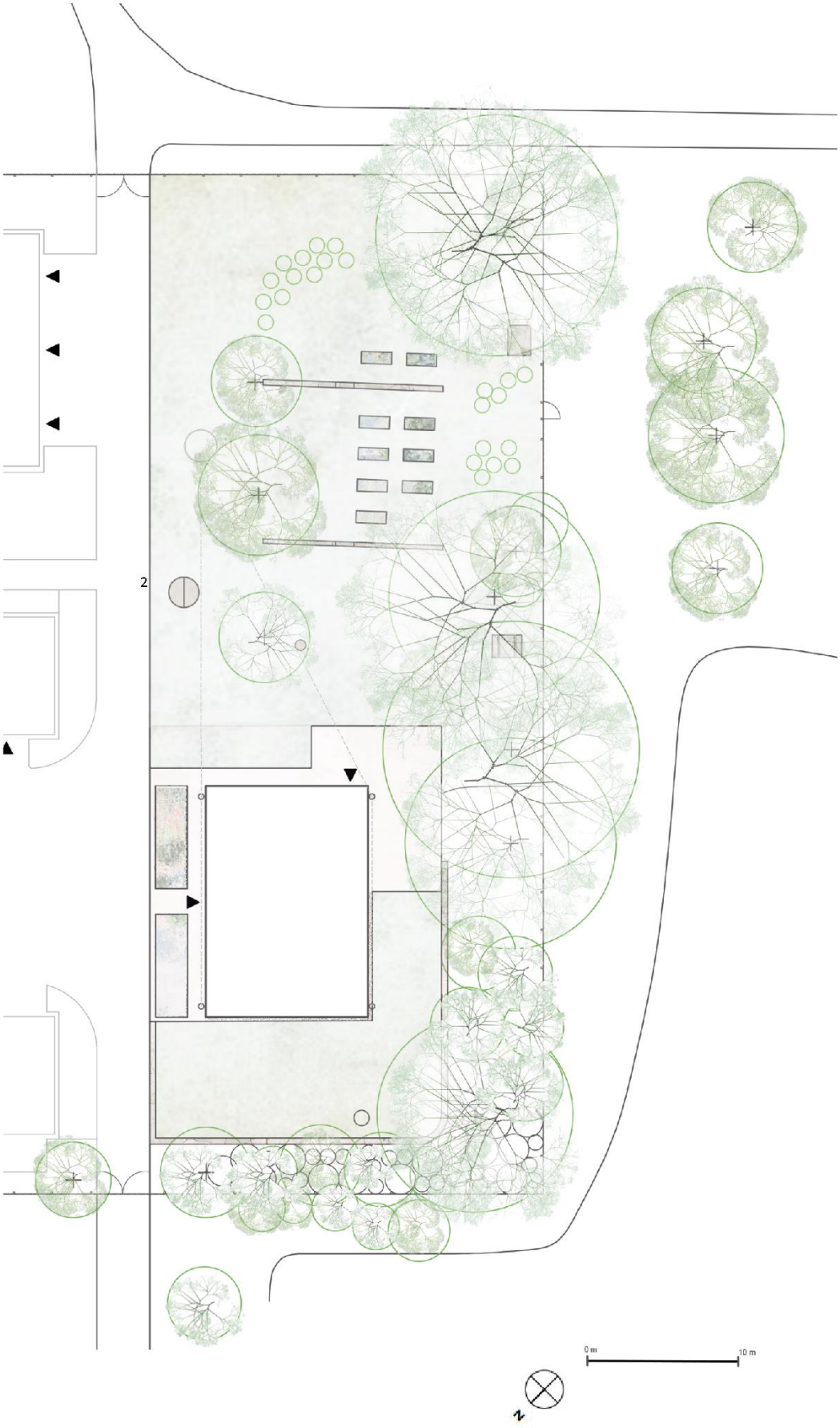

Obr. č. 12 – graficky zpracovaný půdorys bez legendy

Obr. č. 13 – pohled od západu, zimní nálada

Obr. č. 14 – pohled od jihu

Obr. č. 15 – vizualizace, detail zeleninové zahrady

Obr. č. 16 – vizualizace, pohled za zámeček

Obr. č. 17 - řez A - A‘

Obr. č. 18 - řez B - B‘

1.15.1.1 Návrh budov dle Ing. arch. Tomáše Tomsy

Celý návrh bude také navazovat na projekt Ing. arch. Tomáše Tomsy (2015), ve kterém navrhuje z prostoru vytvořit areál Camphillu, což je společenství, které poskytuje příležitost lidem s mentálním postižením pro učení, pracování a pro společné žití v respektujícím prostředí. Komunita pomáhá rozvíjet a důstojně naplnit život lidem se specifickými potřebami. Celý Camphill vychází z poznatků Rudolfa Steinera a součástí je i biodynamické zemědělství.

Koncept architektonického návrhu vychází z historických fotografií areálu a z původního urbanistického rozvržení objektů, kdy budovy navazují „roh k rohu“. Před dominantou zámečku vznikne dvůr s dalšími budovami – kotelnou, severovýchodně dílna s apartmány, stranou podél komunikace je stodola. Nové budovy mají jednotící ráz, ale nekopírují historické objekty, jsou nižší, dříve byly se sedlovou polovalbovou střechou. Všechny budovy na sebe budou energeticky závislé kvůli zdrojům energie z kotelny. Všechna energie je vyrobena a spotřebována na místě. Voda je ze studny, ohřev bude na kotel o výkonu 100 kW pro spalování drcené biomasy – štěpky. K tomu zde budou sluneční teplovodní panely (Tomsa 2015).

Obr. č. 19 - vizualizace

Obr. č. 20 - návrhy Ing. arch. Tomáše Tomsy – půdorys, řezopohledy

1.16 Rostlinný sortiment

Navrhovaný sortiment se bude držet konceptu rostlin, které zde byly historicky a jež jsou zde v malých skupinách patrné dodnes. Jedná se o trvalky typu brčál menší (*Vinca minor*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*), violka vonná (*Viola odorata*) cibuloviny jako je sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), křivatec žlutý (*Gagea lutea*) a hlíznaté typu sasanka hajní (*Anemone nemorosa*) a sasanka pryskyřníkovitá (*Anemone ranunculoides*). Tento původní sortiment bude doplněn o čemeřice (*Helleborus niger* 'Christmas Carol' a *Helleborus* x *ballardiae* 'Cinnamon Snow'), prvosenku jarní (*Primula veris* 'Cabrillo').

Budou zde vytvořeny záhony pro pěstování zeleniny, květin a bylinek. Bude se jednat o trvalky jako řebříček obecný (*Achillea milefolium* 'Lilac Beauty'), třapatka nachová (*Echinacea purpurea*), chrpa horská (*Centaurea montana* 'Bright Blue'), zběhovec plazivý (*Ajuga reptans*), kontryhel měkký (*Alchemilla erythropoda*), bylinky jako meduňka lékařská (*Melissa officinalis*), šalvěj lékařská (*Salvia officinalis*), dobromysl obecná (*Origanum vulgare*), mateřídouška vejčitá (*Thymus pulegioides*), pažitka zahradní (*Allium schoenoprasum*) a jahodník obecný (*Fragaria vesca*).

Stávající dřeviny budou doplněny o plodící keře typu ostružiník (*Rubus fruticosus*), maliník (*Rubus idaeus*), rybíz (*Ribes nigrum*, *Ribes rubrum*), angrešt (*Ribes uva - crispa*).

Tab. č. 6 – seznam navrhovaných rostlin

č. zkratka	latinský název	český název
1	*Rubus idaeus*	ostružiník maliník
2	*Rubus fruticosus*	ostružiník křovitý
3	*Ribes rubrum*	rybíz červený
4	*Ribes nigrum*	rybíz černý
5	*Ribes uva - crispa*	srstka angrešt
6	*Ribes* x *nidigrolaria*	josta
9	*Ajuga reptans*	zběhovec plazivý
8	*Alchemilla erythropoda*	kontryhel měkký
10	*Allium schoenoprasum*	pažitka zahradní
13	*Anemone nemorosa*	sasanka hajní
14	*Anemone ranunculoides*	sasanka pryskyřníkovitá
49	*Anemone sylvestris*	sasanka lesní
44	*Artemisia ludoviciana* 'Valeria Finis'	pelyněk Ludvíkův
48	*Aster ptarmicoides*	hvězdnice

47	*Catanache caurulea*	poblekla modrá
15	*Centaurea montana* ‘Bright Blue'	chrpa horská
16	*Convallaria majalis*	konvalinka vonná
43	*Echinacea pallida*	třapatka bledá
17	*Echinacea purpurea*	třapatka nachová
42	*Echniacea purpurea* 'Alba'	třapatka nachová
18	*Epimedium rubrum*	škornice červená
19	*Epimedium youngianum* ‘Roseum‘	škornice Youngova
20	*Fragaria vesca*	jahodník obecný
21	*Gagea lutea*	křivatec žlutý
22	*Galanthus nivalis*	sněženka podsněžník
23	*Geranium nodosum* ‘Clos Du Coudray‘	kakost uzlinkatý
24	*Geranium nodosum* ‘Silver Wood‘	kakost uzlinkatý
41	*Geranium renardii*	kakost Renardův
40	*Geum triflorum*	kuklík
25	*Helleborus niger ‘*Christmas Carol*‘*	čemeřice černá
26	*Helleborus* x *ballardiae ‘*Cinnamon Snow‘	čemeřice Ballardiova
27	*Hepatica nobilis*	jaterník podléška
28	*Mellisa officinalis*	meduňka lékařská
46	*Molinia caerulea 'Moorhexe'*	bezkolenec modrý
45	*Oenothera perennis*	pupalka vytrvalá
29	*Origanum vulgare*	dobromysl obecná
30	*Polygonatum multiflorum*	kokořík mnohokvětý
31	*Primula veris* ‘Cabrillo‘	prvosenka jarní
32	*Pulmonaria obtusa*	plicník tmavý
38	*Pulsatilla prateus*	koniklec otevřený
33	*Salvia officinalis*	šalvěj lékařská
34	*Thymus pulegioides*	mateřídouška vejčitá
37	*Tuipa saxatilis*	tulipán botanický
50	*Verbena stricta*	sporýš vzpřímený
35	*Vinca minor*	brčál menší
36	*Viola odorata* ‘Konigin Charlotte‘	violka vonná
51	*Geranium dalmaticum*	kakost dalmátský

Tab. č. 7 – kvetení a barevnost

název	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ajuga reptans												
Alchemilla erythropoda												
Allium schoenoprasum												
Anemone nemorosa												
Anemone ranunculoides												
Anemone sylvestris												
Artemisia ludoviciana 'Valeria Finis'												
Aster ptarmicoides												
Catanache caurulea												
Centaurea montana 'Bright Blue'												
Convallaria majalis												
Echinacea pallida												
Echinacea purpurea												
Echniacea purpurea 'Alba'												
Epimedium rubrum												
Epimedium youngianum 'Roseum'												
Fragaria vesca												
Gagea lutea												
Galanthus nivalis												
Geranium dalmaticum												
Geranium nodosum 'Clos Du Coudray'												
Geranium nodosum 'Silver Wood'												
Geranium renardii												
Geum triflorum												
Helleborus niger 'Christmas Carol'												
Helleborus x *ballardiae* 'Cinnamon Snow'												
Hepatica nobilis												
Mellisa officinalis												
Molinia caerulea 'Moorhexe'												
Oenothera perennis												
Origanum vulgare												
Polygonatum multiflorum												
Primula veris 'Cabrillo'												
Pulmonaria obtusa												
Pulsatilla prateus												
Salvia officinalis												
Thymus pulegioides												
Tulipa saxatilis												
Verbena stricta												
Vinca minor												
Viola odorata 'Konigin Charlotte'												

1.16.1 Sortiment navrhovaných dřevin

Rubus idaeus
ostružiník maliník

Rubus fruticosus
ostružiník

Ribes rubrum
rybíz červený

Ribes nigrum
rybíz černý

Ribes x nidigrolaria
josta

Ribes uva - crispa
srstka angrešt

1.16.2 Sortiment rostlin – záhon u zídky, stín/polostín

Polygonatum multiflorum
kokořík mnohokvětý

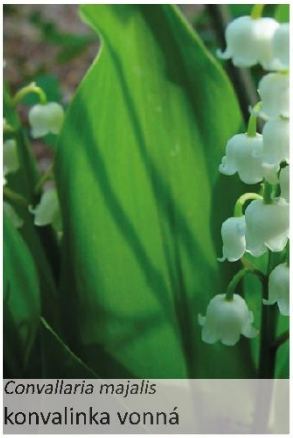

Convallaria majalis
konvalinka vonná

Helleborus niger 'Christmas Carol'
čemeřice černá

Helleborus x ballardiae 'Cinnamon Snow'
čemeřice

Geranium nodosum 'Silver Wood'
kakost uzlinkatý

Geranium nodosum 'Clos Du Coudray'
kakost uzlinkatý

Epimedium youngianum 'Roseum'
škornice Youngova

Epimedium rubrum
škornice červená

Hepatica nobilis var. obtusa
jaterník podléška

Hepatica nobilis
jaterník podléška

Vinca minor
brčál menší

1.16.3 Sortiment rostlin – jarní efekt

1.16.4 Sortiment - záhony před domem

1.16.5 Sortiment trvalek k zeleninovým záhonům

1.17 Výsadbové plány

1.17.1 Dřeviny

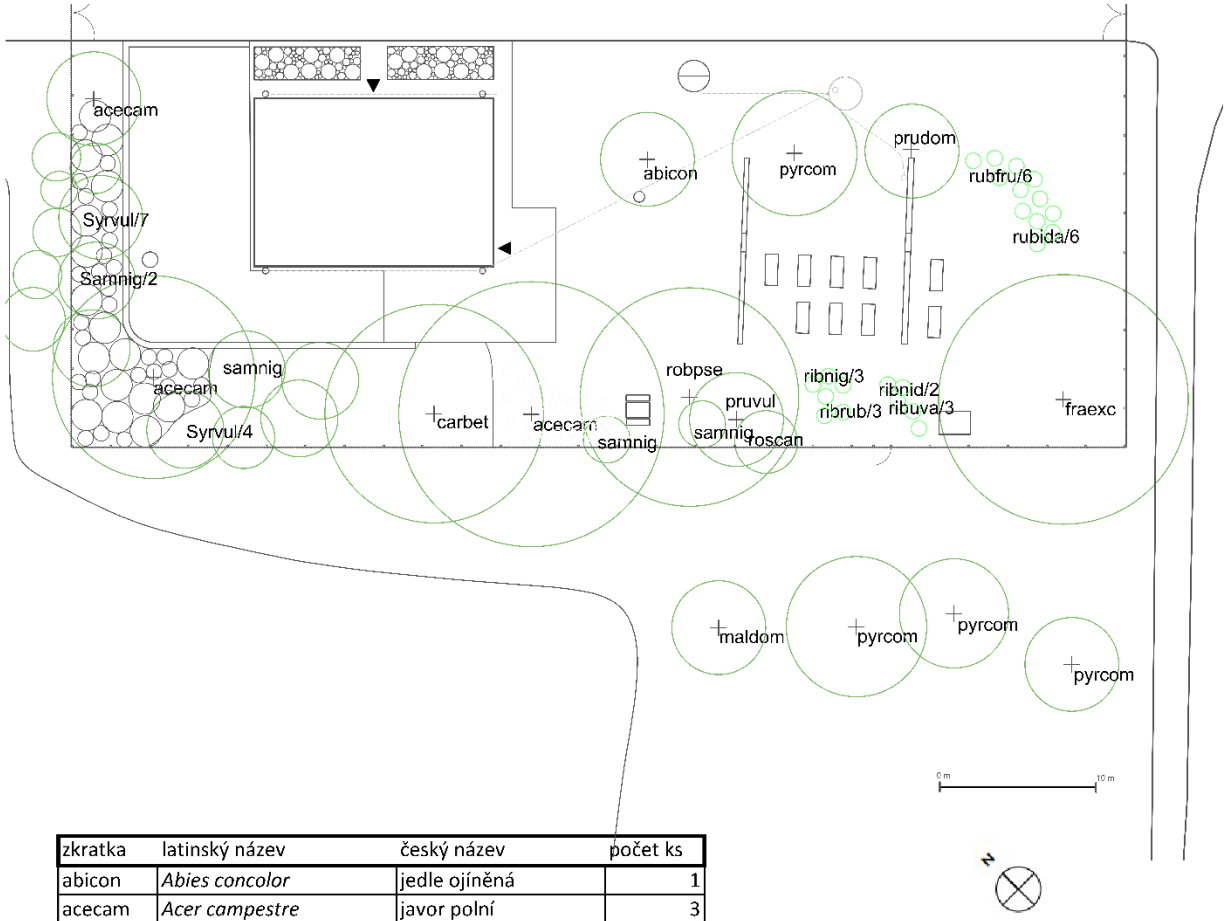

zkratka	latinský název	český název	počet ks
abicon	*Abies concolor*	jedle ojíněná	1
acecam	*Acer campestre*	javor polní	3
carbet	*Caprinus betulus*	habr obecný	1
fraexc	*Fraxinus excelsior*	jasan ztepilý	1
prudom	*Prunus domestica*	slivň švestka	1
pruvul	*Prunus vulgaris*	višeň obecná	1
pyrcom	*Pyrus communis*	hrušeň obecná	5
ribnig	*Ribes nigrum*	rybíz černý	3
ribrub	*Ribes rubrum*	rybíz červený	3
ribuva	*Ribes uva - crispa*	srstka angrešt	2
ribnid	*Ribes x nidigroraria*	josta	2
robspe	*Robinia pseudoaccacia*	trnovník akát	1
roscan	*Rosa canina*	růže šípková	1
rubfru	*Rubus fruticosus*	ostružiník křovitý	6
rubida	*Rubus idaeus*	ostružiník maliník	6
salalb	*Salix alba*	vrba bílá	1
samnig	*Sambucus nigra*	bez černý	5
syrvul	*Syringa vulgaris*	šeřík obecný	11

Obr. č. 21 – výsadbový plán dřevin

Tab. č. 8 – červeně – navrhované dřeviny pro vysazení

1.17.2 Výsadbový plán trvalky - za zámečkem

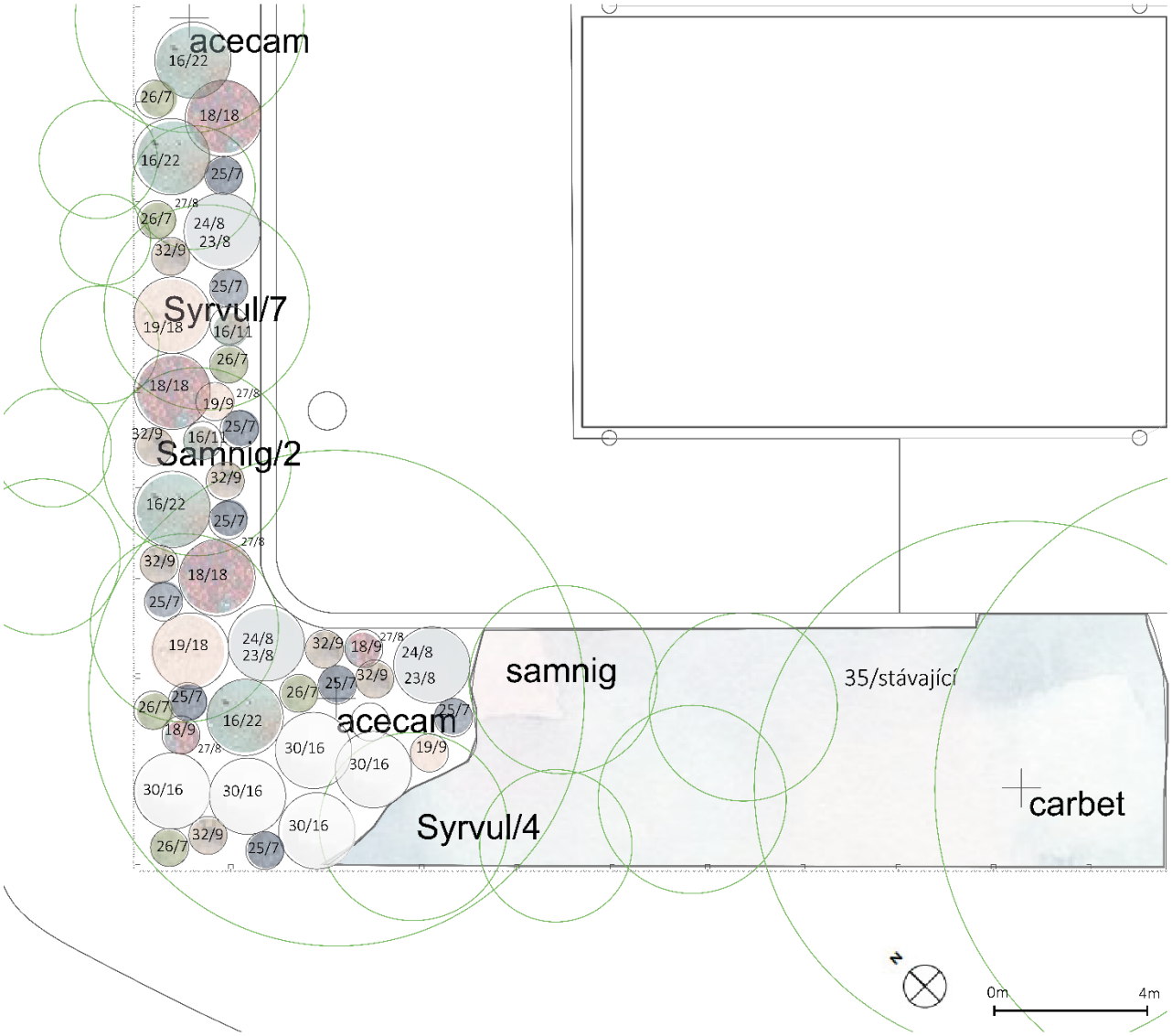

č.	latinský název	český název	ks
16	*Convallaria majalis*	konvalinka vonná	75
18	*Epimedium rubrum*	škornice červená	72
19	*Epimedium youngianum* 'Roseum'	škornice Youngova	54
23	*Geranium nodosum* 'Clos Du Coudray'	kakost uzlinkatý	24
24	*Geranium nodosum* 'Silver Wood'	kakost uzlinkatý	24
25	*Helleborus niger* ' Christmas Carol'	čemeřice černá	63
26	*Helleborus* x *ballardiae* ' Cinnamon Snow'	čemeřice Ballardiova	42
27	*Hepatica nobilis*	jaterník podléška	40
30	*Polygonatum multiflorum*	kokořík mnohokvětý	80
32	*Pulmonaria obtusa*	plicník tmavý	45
35	*Vinca minor*	brčál menší	již je na pozemku

Obr č. 22 – výsadbový plán

Tab. č. 9 – seznam rostlin

1.17.3 Výsadbový plán – jarní efekt u posezení

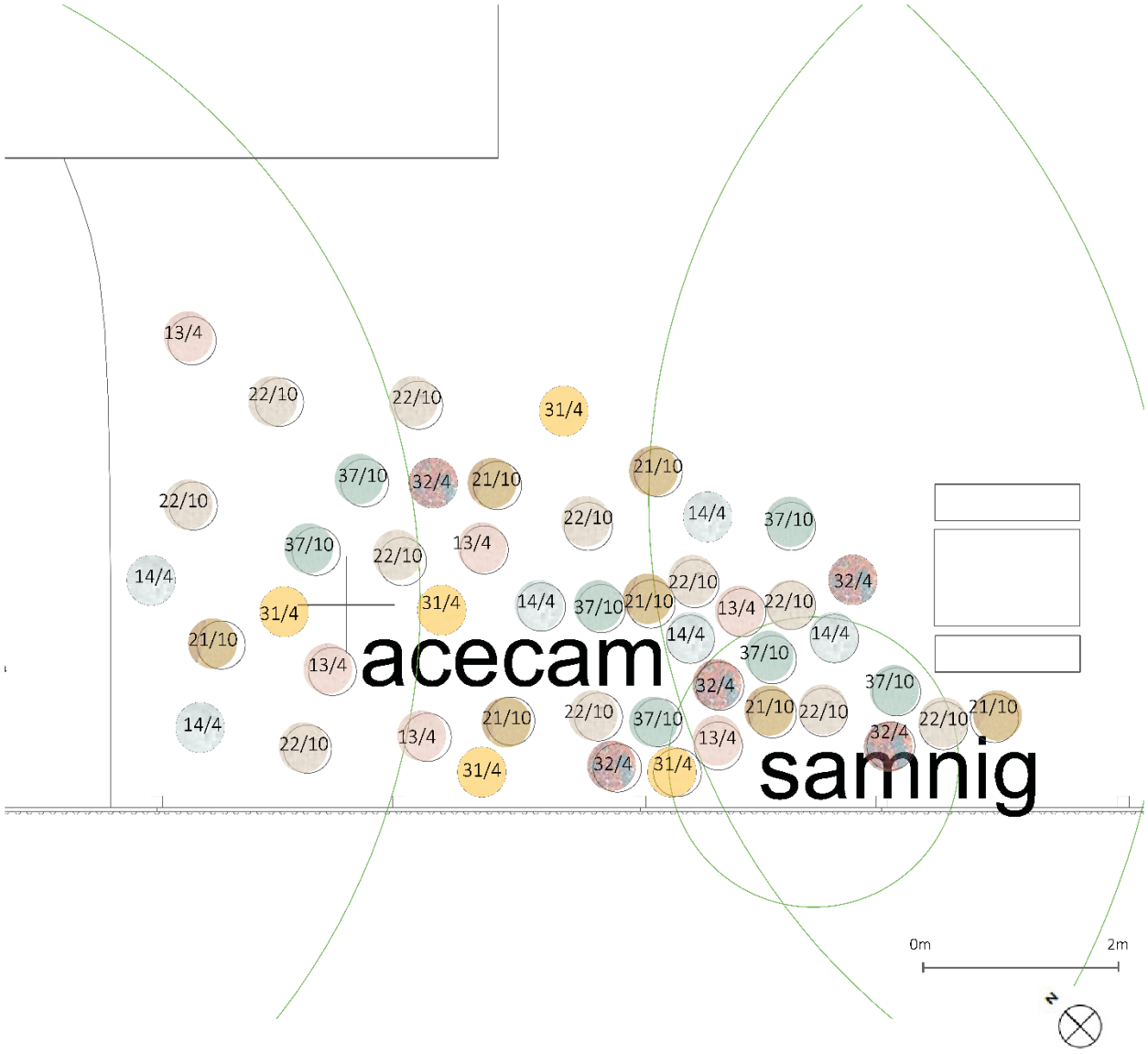

č.	latinský název	český název	počet ks
13	*Anemone nemorosa*	sasanka hajní	24
14	*Anemone ranunculoides*	sasanka pryskyřníkovitá	24
21	*Gagea lutea*	křivatec žlutý	60
22	*Galanthus nivalis*	sněženka podsněžník	70
31	*Primula veris* ‘Cabrillo‘	prvosenka jarní	20
32	*Pulmonaria obtusa*	plicník tmavý	20
37	*Scilla siberica*	ladoňka sibiřská	70

Obr č. 23 – výsadbový plán

Tab. č. 10 – seznam rostlin

1.17.4 Výsadbový plán – trvalkové záhony před zámečkem

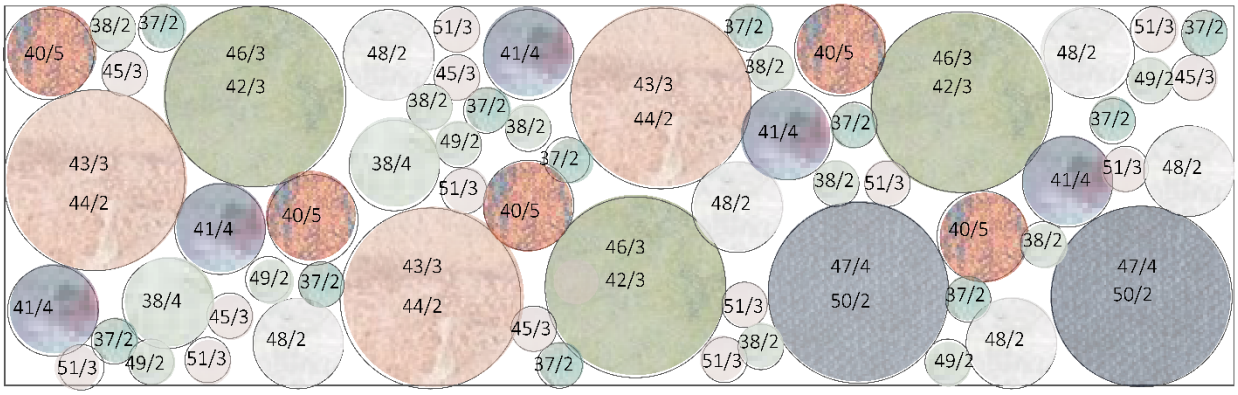

č. zkratka	latinský název	český název	počet ks
49	*Anemone sylvestris*	sasanka lesní	10
44	*Artemisia ludoviciana* 'Valeria Finis'	pelyněk Ludvíkův	6
48	*Aster ptarmicoides*	hvězdnice	12
47	*Catanache caurulea*	poblekla modrá	8
43	*Echinacea pallida*	třapatka bledá	9
42	*Echniacea purpurea* ' Alba'	třapatka nachová	9
51	*Geranium dalmaticum*	kakost dalmatský	27
41	*Geranium renardii*	kakost Renardův	20
40	*Geum triflorum*	kuklík	25
46	*Molinia caerulea* 'Moorhexe'	bezkolenec modrý	9
45	*Oenothera perennis*	pupalka vytrvalá	12
38	*Pulsatilla prateus*	koniklec otevřený	14
37	*Tulipa saxatilis*	tulipán botanický	22
50	*Verbena stricta*	sporýš vzpřímený	4

Obr č. 24 – Trvalkový záhon situovaný před zámeček, dvakrát

Tab. č. 11 – seznam rostlin

1.17.5 Výsadbový plán – trvalky u zeleninových záhonů, nad druhou terasou

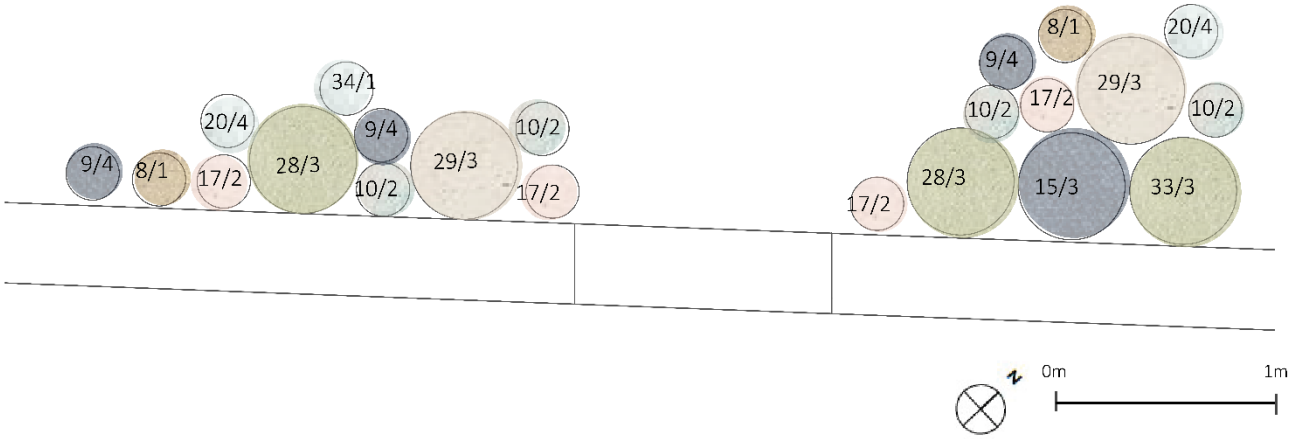

č. zkratka	latinský název	český název	počet ks
9	*Ajuga reptans*	zběhovec plazivý	12
8	*Alchemilla erythropoda*	kontryhel měkký	2
10	*Allium schoenoprasum*	pažitka zahradní	8
15	*Centaurea montana* 'Bright Blue'	chrpa horská	3
17	*Echinacea purpurea*	třapatka nachová	8
20	*Fragaria vesca*	jahodník obecný	8
28	*Mellisa officinalis*	meduňka lékařská	6
29	*Origanum vulgare*	dobromysl obecná	6
33	*Salvia officinalis*	šalvěj lékařská	3
34	*Thymus pulegioides*	mateřídouška vejčitá	1

obr č. 25 – výsadbový plán

Tab. č. 12 – seznam rostlin

1.18 Ekonomické zhodnocení ve formě rozpočtu

Tab. č. 13 - rozpočet prací a sortimentu

Revitalizace Bažantnice u Loukova						
č. pol.	katalogové č.	popis položky	měrná j.	výměra	cena	
					jednotka	dodávka
I. odstranění dřevin						
1	R	kontrola o rozhodnutí kácení stromů				0,00
2	112 15-1111	pokácení stromu směrové v celku s odřezáním kmene a odvětvením průměru kmene přes 100 do 200 mm	ks	3	244	732,00
3	11 20-1111	odstranění pařezu v rovině nebo na svahu do1:5 o průměru na řezné ploše do 200 mm	ks	3	423	1269,00
4	112 21-114	spálení větví stromů všech druhů stromů o průměru kmene přes 0,1 m na hromadách	ks	3	404	1212,00
5	112 21-1111	spálení pařezů na hromadách průměru přes 0,1 do 0,3 m	ks	3	173	519,00
6	174 11-1111	zásyp jam po pařezech hloubky do 200 mm v rovině nebo na svahu do 1:5 (3x)	m^2	5,85	574	3357,90
7	R	dodání tříděný trávníkový substrát	m^3	1,17	700	819,00
8		ztratné 3%				24,57
II. odstranění ruderálního porostu						
9	111 11-1331	odstranění ruderálního porostu z plochy přes 500 m^2 v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	965	5,81	5606,65
10	111 30-1111	sejmutí drnu do hloubky 100 mm na jakékoli ploše (30mm	m^2	1250	53	66250,00
11	R	uložení odpadu na kompost na pozemku	m^3	125	20	2500,00
III. retenční nádrž						
12	R	příprava stanoviště	m^2	76	300	22800,00
13	R	vyhloubení jámy strojně	m^3	5	375	1875,00
14	R	hloubení rýh	m^2	74	34	2516,00
15	R	obsypání nádrže zeminou	m^3	1,12	658,4	737,41
16	R	dodání retenční nádrž samonosná 5 m^3, venkovní průměr 2,18 m (strop nádrže má nosnost 30 cm)	ks	1	21850	21850,00
17	R	lapač střešních splavenin DN 110	ks	4	252	1008,00
18	R	revizní a čistící šachta	ks	1	2000	2000,00

19	R	trubky KGM DN 110, 1 m	ks	74	62,4	4617,60
		III. Úprava terénu				
20	183 40-3113	rozrušení půdy frézováním v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	1250	1,31	1637,50
21	181 15-1331	plošná úprava terénu v zemině tř 1 až 4 s urovnáním povrchu bez doplnění ornice souvislé plochy přes 500 m2 při nerovnostech terénu přes 150 do 200 mm v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	1250	23,8	29750,00
22	183 40-3161	obdělání půdy válením v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	1250	0,36	450,00
		IV. technické prvky				
23	R	vyměření zídek a zpevněných povrchů				
24	327 21-1911	zdivo nadzákladové opěrných zdí a valů z lomového kamene štípaného na sucho z nepravidelných kamenů objemu 1 kus kamen přes 0,02 m^3	m^3	18	4750	85500,00
25	R	dodání pískovce na zídku (hustota 2000 kg/m^3)	t	36	7,5	270,00
26		ztratné 3%				8,10
27	596 91-1111	kladení dlažby do lože ze štěrkopísku v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	97	63,1	6120,70
28	R	dodání pískovcových bloků dlažba	m^2	97	850	82450,00
29		ztratné 3%				2473,50
30	R	dodání písku na podkladové lože (mocnost 3 cm)	m^3	2,91	604	2473,50
31	R	dodání štěrku pro podkladové lože (mocnost 20 cm)	m^3	19,4	650	12610,00
32		ztratné 3%				378,30
33	184 91-1221	rozprostření valounků frakce přes 100 až 150 mm v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	5,85	45,9	268,52
34	R	dodání říčních oblázků (kolem domu)	t	2,34	1400	3276,00
35		ztratné 3%				98,28
36	936 00-1001	montáž prvků městské a zahradní architektury hmotnosti do 0,1 t (záhony, kompost)	ks	10	281	2810,00
37	R	dodání dřevěných impregnovaných vyvýšených záhonů 2000 x 800 x 900 mm	ks	9	9250	83250,00
38	R	dodání dřevěného kompostéru 2000 x 1500 x 1000 mm	ks	1	5600	5600,00
39	R	dodání dřevěná socha 2000 mm výška	ks	1	4900	4900,00

40	R	dodání dřevěný masivní stůl s lavicemi	ks	1	5000	5000,00
		V. Výsadba				
41	183 11-1113	hloubení jamek pro vysazování rostlin v zemině tř. 1 až 4. bez výměny půdy v rovině nebo na svahu do 1:5, objemu přes 0,05 do 0,01 m^3	ks	936	11,2	10483,20
42	183 10-1115	hloubení jamek pro vysazování rostlin v zemině tř. 1 až 4. bez výměny půdy v rovině nebo na svahu do 1:5, objemu přes 0,4125do 0,4 m^3	ks	23	382	8786,00
43	184 10-2211	výsadba keře bez balu do předem vyhloubené jamky s ezalitím v rovině nebo na svahu do 1:5 výšky do 1 m v terénu	ks	23	23,8	547,40
44	183 21-1312	výsadba květin do připravené půdy se zalitím, trvalek	ks	726	5,83	4232,58
45	183 21-1313	výsadba květn do připravené půdy se zalitím, cibulí nebo hlíz	ks	210	8,48	1780,80
46	184 91-1211	mulčování vysazených rostlin mulčovací kůrou tl. do 100 mm v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	143	35,1	5019,30
47	R	dodání mulčovací kůry plohrubé	m^3	14,3	847	12112,10
48		ztratné 3%				363,36
49	181 41-1151	založení trávníku na půdě předem připravené plochy do 1000 m^2 výsevem včetně utažení parterového v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	186	20,1	3728,55
50	181 41-1131	založení trávníku na půdě předem připravené plochy do 1000 m2 výsevem včetně utažení parkového v rovině nebo na svahu do 1:5	m^2	950	15,4	14630,00
51	R	dodání okrasné trávní směsi *Festuca rubra* 'Barjessica' 14 %, *Festuca rubra* 'Polka' 10 %, *Festuca rubra* 'Musette' 20 %, *Festuca rubra* 'Barchip' 10 %, *Festuca rubra* 'Bargreen' 15 %, *Festuca brevipila* 'Hardtop' 10 %, *Poa annua* 'Rubicon' 20 %, *Agrostis canina* 'Barking' 1 %	kg	3,71	100	371,00
52		ztratné 3%				11,13
53	R	dodání krajinné trávní směsi *Festuca rubra* 'Bardance' 15 %, *Festuca rubra* 'Polka' 22 %, *Festuca rubra* 'Viktorka' 15 %, *Festuca rubra* 'Bargreen' 20 %, *Festuca brevipila* 'Dorotka' 15 %, *Poa annua* 'Rubicon' 9 %, *Agrostis capillaris* 'Highland' 1 %, T*rifolium repens* 'RD84' 3 %	kg	19	1050	19950,00

54		ztratné 3%				598,50
VI. sortiment dřevin - dodání						
55	R	*Rubus idaeus* C1	ks	6	85	510,00
56	R	*Rubus fruticosus* C2	ks	6	149	894,00
57	R	*Ribes rubrum* 2 l	ks	3	169	507,00
58	R	*Ribes nigrum* 2 l	ks	3	199	597,00
59	R	*Ribes uva - crispa* 2 l	ks	3	279	837,00
60	R	*Ribes* x *nidigrolaria* 3 l	ks	2	449	898,00
61		ztratné 2%				84,86
VII. Sortiment květin - dodání						
62	R	*Ajuga reptans* K9	ks	12	15	180,00
63	R	*Alchemilla erythropoda* K9	ks	2	17	34,00
64	R	*Allium schoenoprasum* K9	ks	8	25	200,00
65	R	*Anemone nemorosa* K9	ks	24	22	528,00
66	R	*Anemone ranunculoides* K9	ks	24	22	528,00
67	R	*Anemone sylvestris* K9	ks	10	22	220,00
68	R	*Artemisia ludoviciana* 'Valeria Finis' K9	ks	6	20	120,00
69	R	*Aster ptarmicoides* K9	ks	12	16	192,00
70	R	*Catanache caurulea* K9	ks	8	16	128,00
71	R	*Centaurea montana* 'Bright Blue' K9	ks	3	17	51,00
72	R	*Convallaria majalis* K9	ks	75	17	1275,00
73	R	*Echinacea pallida* K9	ks	9	17	153,00
74	R	*Echinacea purpurea* K9	ks	8	15	120,00
75	R	*Echniacea purpurea* 'Alba' K9	ks	9	15	135,00
76	R	*Epimedium rubrum* K9	ks	72	26	1872,00
77	R	*Epimedium youngianum* 'Roseum' K9	ks	54	27	1458,00
78	R	*Fragaria vesca* K9	ks	8	15	120,00
82	R	*Gagea lutea*	ks	60	20	1200,00
83	R	*Galanthus nivalis*	ks	70	35	2450,00
84	R	*Geranium nodosum* 'Clos Du Coudray' K11	ks	24	36	864,00
85	R	*Geranium nodosum* 'Silver Wood' K11	ks	24	39	936,00
86	R	*Geranium renardii* K9	ks	20	27	540,00
87	R	*Geranium dalmaticum* K9	ks	27	29	783,00
88	R	*Geum triflorum* K9	ks	25	17	425,00
89	R	*Helleborus niger* 'Christmas Carol'	ks	63	26	1638,00
90	R	*Helleborus* x *ballardiae* 'Cinnamon Snow' K2	ks	42	94	3948,00
91	R	*Hepatica nobilis* K9	ks	40	36	1440,00
92	R	*Mellisa officinalis* K9	ks	6	15	90,00
67	R	*Molinia caerulea 'Moorhexe'* K9	ks	9	23	207,00
68	R	*Oenothera perennis* K9	ks	12	15	180,00
69	R	*Origanum vulgare* K9	ks	6	16	96,00
70	R	*Polygonatum multiflorum* K9	ks	80	25	2000,00
71	R	*Primula veris* 'Cabrillo' K9	ks	20	16	320,00
72	R	*Pulmonaria obtusa* K9	ks	20	27	540,00
73	R	*Pulsatilla prateus* K9	ks	14	17	238,00
74	R	*Salvia officinalis* K9	ks	3	15	45,00
75	R	*Thymus pulegioides* K9	ks	1	16	16,00

76	R	*Tulipa saxatilis K*9	ks	22	50	1100,00
77	R	*Verbena stricta* K9	ks	4	16	64,00
78		ztratné cibule, hlízy 3%				182,70
79		ztratné květiny 3%				610,32
VIII. Následná údržba						
80	185 80-4312	zalití rostlin vodou plochy záhonů jednotlivě přes 20 m^2 (21x /5l/m^2)	m^3	15	103	1546,55
81	185 80-4211	odplevelení výsadeb v rovině nebo na svahu do 1:5 záhonů květin	m^2	96	43,9	4214,40
82	998 23-1311	přesun hmot pro sadovnické a krajinářské úpravy - strojně dopravní vzdálenost do 5000m	t	2,34	764	1787,76
83	R	přesun stavebních kapacit 3%				17722,08
84	R	zařízení staveniště				17722,08
85						
86		celková cena bez DPH				626180,19
87		celková cena s DPH				757677,99

Diskuze

Záměr tohoto projektu byl poznat historické souvislosti prostoru, který patřil rodům, které významně ovlivnily vzhled krajiny ve svých panstvích, ať už se jednalo o Valdštejny a komponovanou krajinu kolem Jičína, či rod Rohanů a významný Sychrovský krajinářský park. Proč tedy nebyl vytvořen komplexnější návrh, který by zasahoval i do okolní krajiny, je z toho důvodu, že prozkoumání dalších podkladů, jako například samotná historie a jejího dalšího užívání po tom, co připadl do vlastnictví rodině Větvičků a nadále státní správě, vedlo k myšlence, že je důležité nejprve obnovit prostory, které úzce přiléhají k budově zámečku, jež byly dříve užívány jako medonosná zahrada pro včely a odpočinek. Tato část historie je více znatelná a vnímatelná. Nebyly nalezeny žádné podklady, jaká zvěř zde byla chována, kolik bažantů zde bylo apod. a pro budoucí užívání areálu není plánováno se k chovu vracet, či navazovat na tuto část minulosti.

Prostor bude dle návrhu ing. arch Tomáše Tomsy užíván jako komunitní vesnička pro lidi s handicapem, Camphill, ke kterému patří i pěstování zeleniny, což dobře navazuje na používání prostoru jako zahrady za Václava Větvičky. Tato část historie je i dnes rozpoznatelná, díky nepůvodním dřevinám trnovníku (*Robinia pseudoaccia*) a šeříkům (*Syringa vulgaris*) a ovocným stromům, cca sto let starým. V projektu jsou tyto staré dřeviny zachovány, neboť dovytváří prostor a dávají mu jedinečná ráz a jsou součástí zdejšího genia loci.

Christian – Norberg Schulz (1980) tvrdí, že každé místo má svůj jedinečný charakter a náladu, což je poměrně těžce uchopitelné. Píše ale, že je nutné si klást otázky, typu jaké jsou hranice, které místo vymezují, jaké je nebe a jaká je tu země. Václav Cílek (2007) to ukazuje na konkrétnějších příkladech jako na reliéfu, tvaru vodních toků, ale i na paměti a důležité identifikaci s místem – například příbězích a pojmenování pomístními názvy. Tedy na lokálním charakteru.

Pro poznání charakteru místa je důležitá časovost, potřebujeme čas, abychom místo mohli pochopit a pojmout, již zmíněná identifikace ale i smyslovost – vnímání prostoru smysly (Křížková 2016).

„Zachytit“ genia loci a popsat ho je obtížné, pro tento projekt a identifikaci bylo důležité zjistit již zmíněnou historii, paměť místa, přírodní podmínky od geologického charakteru až po rostliny, které sem patří. To celé tvoří jakýsi základní charakter místa s jedinečnou atmosférou,

kterou dovytváří pokroucené stromy, rozpadlý zámeček ale i ryze subjektivní dojmy vnímané smysly, proměnnost prostředí a vlastní vzpomínky na tento prostor.

Místo můžeme rozdělit, i díky projektu, na dvě části – uzavřenou zahradu a sad, kde je jasná lidská práce, „zkrocenou přírodu“ a na část lesa, potažmo pralesa, který je ponechán vlastnímu vývoji, a který zde představuje jakýsi protiklad k zahradě a je pomyslnou, neuchopitelnou divočinou.

Závěr

Tato bakalářská práce, ve formě projektu, se v rešeršní části věnovala historii Bažantnice u Loukova, řešila širší historické souvislosti jako bažantnice a obory, jejich vznik, použití a styly budov, které k nim přiléhaly. Dále ve zkratce řeší i šlechtické rody, kterým areál patřil a jejich práci s krajinou a širší vztahy co se týče přírodních atributů Českého ráje a přírodní podmínky samotné Bažantnice, kde byl řešen botanický průzkum.

Další část rešerše se věnuje tématu krajiny, krajinné paměti geniu loci a identifikaci s místem, důležitá kapitola pro porozumění a vlastní identifikaci s navrhovaným prostorem.

Samotný projekt byl vytvořen na základě poznatků z literární části práce. Byla zhotovena dendrologická inventarizace pro vyhodnocení stavu stromů, jež byla zanesena do grafů a tabulek. Dále byl vytvořen vlastní projekt, který navazuje na řešení vytvořené Ing. arch. Tomášem Tomsou. Navrhován byl prostor kolem zámečku je pomyslně rozdělen na dvě části. Spodní část byla vytvořena jako zeleninová zahrada s ovocnými stromy a keři a vrchní jako odpočinková, pobytová a okrasná se stínomilnými rostlinami.

Cíl práce držet se historických podkladů a zachovat genia loci byla dodržen. Návrh prostor nijak zásadně nenaruší, pouze ho doplní.

Zdroje

1. Adamovič, J., Mikuláš, R., Cílek, V. 2006. Sandstone districts of the bohemian paradise: Emergence of a romantic landscape. Geolines 21: 5-65, 68-99
2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 2015. Botanický průzkum přírodní rezervace Bažantnice u Loukova. Pages 9 in Ostatní odborné dokumenty č. 9424, Praha.
3. Agentura ochrany přírody a krajiny. 2020. DRUSOP NATURE. Ústřední seznam ochrany přírody – AOPK ČR. Available from https://drusop.nature.cz/ (accessed November 2019).
4. Alexander, R., Myers, R. 2004. The Essential Garden Design Workbook: Completely Revised and Explanded. Timber Press. Portland. ISBN 0881926647
5. Antrop, M., Van Eetvelde, V. 2017. Landscape perspektives. The Holistic Nature of Landscape. The Netherlads – Springer. Dordrecht. ISBN 978-94-024-1181-2
6. ARCGIS. Přirozená potencionální vegetace (CENIA). Available from https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?layers=27e49a83231043a480bd61ed5210bcc1 (accessed December 2019)
7. AREFI, M., 1999. Non-Place and Placelessness as Narratives of Loss: Rethinking the Notion of Place. *Journal of Urban Design*, 06, vol. 4, no. 2, pp. 179-193 ProQuest Central. ISSN 13574809.
8. Ashwort, G. J. 2005. Senses of Place: Sences of Time. Taylor & Francis Group. Abindgdon. ISBN 9780754641896
9. Barnes, T, J. 2004. Placing ideas: genius loci heterotopia and geography's quantitative revolution, the progress in human geography lecture. Progress in Human Geography 28: 565- 595. DOI: 10.1191/0309132504ph506oa
10. Bušek, M., Pásková, M., & Zelenka, J. 2016. Landscape Perception of the Bohemian Paradise. Czech Journal of Tourism, 5(2), 111–133. DOI: 10.1515/cjot-2016–0007
11. Castello, L. 2010. Retthinking of Meaning of Place: Conceiving Place in Architecture – Urbanism. Taylor & Francis Group. Abingdon. ISBN 9780754678144
12. Cílek, V. 2007. Krajiny vnitřní a vnější. Dokořán. Praha. 272. ISBN 80-7363-042-7
13. Ciobota, A., Sliacka, M.,Obradovici, V. 2015 The Concept of Genius Loci in Relation to Landscape Changes. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Horticulture. 72 : 584 DOI: 10.15835 ISSN 1843-5394

14. COOPER, D. E., PALMER, J. 1992The Environment in question: ethics and global issues. Routledge. New York. ISBN 0415049687.
15. CRESSWELL, Tim. 2004 Place: a short introduction. Blackwell. Malden. ISBN 1-4051-0672-7. s. 19.
16. Czech – mountains. 2019. Plants of the Bohemian Paradise. Available from https://www.czech-mountains.eu/bohemian-paradise/plants.html (accessed December 2019).
17. Encyclopaedia Britannica Inc. 2020. Rohan Family. Available from https://academic-eb-com.ezproxy.techlib.cz/levels/collegiate/article/Rohan-Family/83749 (accessed February 2020)
18. Encyclopaedia Britannica Inc. 2020. Steinberg, H, S. Albrecht von Wallenstein. Available from https://academic-eb-com.ezproxy.techlib.cz/levels/collegiate/article/Albrecht-von-Wallenstein/75980 (Accessed February 2020).
19. European geoparks. Global Geoparks Network. Available from http://www.europeangeoparks.org/ (accessed December 2019).
20. Gardenvisit. 2020. Genius loci in Rome. Available from https://www.gardenvisit.com/history_theory/library_online_ebooks/architecture_city_as_landscape/genius_loci_in_rome
21. Geography. Ruhosting. 2012. Space vs. place. Available from http://geography.ruhosting.nl/geography/index.php?title=Space_vs._place (accessed June 2020).
22. Geopark Český ráj. Global Geopark UNESCO in Bohemian Paradise. Available from http://www.geoparkceskyraj.cz/en/global-geopark-unesco-bohemian-paradise.html (accessed December 2019).
23. Hauserová, M. 2017. Obhospodařovaná krajina. Zlatý řez 40: 52 – 59.
24. Hieke, K. 1984. České zámecké parky a jejich dřeviny. Státní zemědělské nakladatelství. Praha.
25. Childs, C. M. 2006. Squares: A Public Place Design Guide for Urbanists. Univerzity of New Mexiko Press. New Mexiko. ISBN-10: 0826330037
26. IS MUNI. 2009. Charakteristiky biogeografických podprovincií a bioregionů v České republice. Available from

https://is.muni.cz/el/1423/jaro2009/HEN414/um/7510928/7510937/charakteristiky_bioregionu.pdf (accessed November 2019).

27. Kašičková, V. 2015. Poslední majitelé zámku Sychrov ve vzpomínkách pamětníků [BSc. Thesis]. Univerzita Karlova v Praze. Praha.
28. KOLOWRAT. Spolek pro zachování tradičních hodnot. 2012. Černýšová dubohabřina. Available from https://kolowrat.webnode.cz/news/mc-cernysova-dubohabrina-/
29. Křížková, L. 2016. Genius loci jako estetický problém [Msc. Thesis]. Univerzita Karlova v Praze. Praha.
30. Kubeš, M. 2017. Krajina a krajiny v metropolitním plánu Prahy. Zlatý řez 40: 40 – 51.
31. LOW a spol. 2014. *Preventivní hodnocení krajinného rázu na území CHKO Českého ráje.* Pages 101 in Zjednodušená souhrnná tabulka oblastí krajinného rázu CHKO Český ráj a doporučení na jejich ochranu, Brno
32. Národní památkový ústav. Lovecký zámeček Bažantnice. Památkový katalog. 2015. Available from https://www.pamatkovykatalog.cz/lovecky-zamecek-bazantnice-2276722 (accessed December 2019).
33. Norberg, CH. S. 1980. Genius loci. Academy edition. London. 213. ISBN 0856707007
34. Otto, J. 1890. Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopedie obecných vědomostí. 26. díl. J. Otto. Praha.
35. Panošková, T. 2017. Úloha rodu Vartenberků v počátcích dějin města Stráž pod Ralskem [BSc. Thesis]. Univerzita Karlova v Praze. Praha
36. Paskova, M, Ridkosil, T. 2016. Bohemian Paradise Geopark. Pages 120 -123 in Zouras, N, editor. European geoparks. The Natural History Museum. France. ISBN 978 960 7646 91 – 0
37. Prousek. Obec Svijany. Kronika obce Svijany. Available from http://kronika.obecsvijany.cz/ (accessed November 2019).
38. Provenio. 2020. Rohanové (rod), knížata. Národní památkový ústav, Národní muzeum, Národní knihovna. Available from http://provenio.net/authorities/35539 (accessed February 2020).
39. Sádlo, J. Cílek, V. Dreslerová, D. Hájek, P. Pokorný P. 2005. Krajina a revoluce: Významné přelomy ve vývoji krajiny kulturní krajiny Českých zemí. Malá Skála. Malá Skála. ISBN 978-80-86776-06-4

40. Seamon, D. 1993. Dwelling, Seeing and Designing: Toward Phenomenological Ecology. State University of New York Press. New York. ISBN – 10: 0-7914-1278-4
41. Smith, C., Belanger, B. 2009. Drawing place. Places Journal. DOI: 10.22269/0000, e-ISSN: 21647798
42. Správa CHKO Český ráj. 2019. Charakteristika oblastí. Ochrana přírody. Available from http://ceskyraj.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/ (accessed December 2019)
43. Tomsa, Tomáš. 2015. Souhrnná technická zpráva. Camphill Bažantnice u Loukova. České vysoké učení v Praze. Praha.
44. Tregl, V. Weiss, P. 2008. Státní zámek Sychrov. Národní památkový ústav, Správa státního zámku Sychrov. Sychrov.
45. Trykarová, M. 2015. Zámecká knihovna zámku Sychrov – historie a složení fondu [Msc. Thesis]. Univerzita Karlova v Praze. Praha.
46. Tuma, D, ed. 2014. *Obory a bažantnice v kulturní historii*. Národní zemědělské muzeum. Praha. ISBN 978-80-86874-52-4
47. Uličný, P. et al. 2017. Architektura Albrechta z Valdštejna. Nakladatelství Lidové noviny. Praha. ISBN 978-80-7422-564-2
48. UNESCO. 2017 Unesco Global Geoparks. Available from http://www.unesco.org/ (accessed December 2019).
49. Valena, T. 2014. Beziehungen: Über den Ortsbezug in der Architektur. Geigemuler Verlag. Berlin. 186. ISBN.: 978-3943164145
50. Vecco, M. 2019. Genius loci as a meta – concept. Journal of Coultoural Heritage. DOI 10.1016/j.culher.2019.07.001
51. Votrubová, J. 2009. Obnova Valdštejnské aleje v komponované krajině Jičínska [Msc. Thesis]. Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně. Brno.
52. Wirth, P. 2019. Der Neue grosse Gartenplner. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart. ISBN 978-3-8186-0714-2
53. Wolf, R. Lochman, J. Kokeš, O. 1976. *Naše obory*. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
54. Zámek - Sychrov. Národní památkový ústav. 2020. Anglický park. Available from https://www.zamek-sychrov.cz/cs/o-zamku/anglicky-park (accessed February 2020).

55. Zimmermann, A. 2015. Planning Landscape: dimension, elements, typologies. Birkhauser. Basel. ISBN 978-3-0346-0761-2